

DE MILITAIRE SPECTATOR



waarin opgenomen de Officiële Mededelingen
van het MINISTERIE VAN OORLOG

Directeur: J. MOORMAN, Reserve Kolonel tit. der Grenadiers
Redactie: W. DEN TOOM, Commodore Koninklijke Luchtmacht
B. KONING, Kolonel van de Generale Staf
E. J. C. VAN HOOTEGEM, Kolonel van de Generale Staf
J. G. J. VAN DER HULST, Majoor der Artillerie

Abonnement f 3 per kwartaal. Buitenland f 15 p. jaar. Losse ex. f 1.25. NADRUK VERBODEN
MOORMAN'S PERIODIEKE PERS N.V., Zwarteweg 1, Den Haag. Tel. 18.23.55, Postrek. 44.715

Inhoud

Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog

Uit de Landmacht- en Luchtmachtorders	458
Mededelingen van de Chef van de Generale Staf	458

Redactioneel gedeelte

Taak en organisatie van de geneeskundige compagnie in het territoriale regiment, door M. B. Bloch, Majoor-Arts	460
Atoomoorlogvoering en enkele daaruit voortvloeiende behoeften, door H. J. van Veen, Luitenant-Kolonel van de Generale Staf	463
Het ballistisch luchtgewicht en de ballistische luchttemperatuur in het artilleriemetebericht, door L. Vehoeff, Kapitein der Artillerie	472
Het Nederlands legermuseum „Generaal Hofer”, door W. Baron van Ittersum, Kolonel tit. b.d.	479
Het compagniesrapport als middel tot tuchthandhaving, door mr. J. Schuurmans, Kapitein van de Militair Juridische Dienst	482
Enige groepspsychologische aspecten van de militaire groep op het gevechtveld, II (slot), door H. A. van Renesse, Majoor K.N.I.L. b.d., Psych. Cand.	490
Meningen van anderen	500
Nieuwe uitgave	501
Uit de buitenlandse vakpers	503

DE MILITAIRE SPECTATOR, 125e Jaargang nr 10, 457—506, Den Haag, okt. 1956

DE MILITAIRE SPECTATOR



waarin opgenomen de Officiële Mededelingen
van het MINISTERIE VAN OORLOG

Directeur: J. MOORMAN, Reserve Kolonel tit. der Grenadiers
Redactie: W. DEN TOOM, Commodore Koninklijke Luchtmacht
B. KONING, Kolonel van de Generale Staf
E. J. C. VAN HOOTEGEM, Kolonel van de Generale Staf
J. G. J. VAN DER HULST, Majoor der Artillerie

Abonnement f 3 per kwartaal. Buitenland f 15 p. jaar. Losse ex. f 1.25. NADRUK VERBODEN
MOORMAN'S PERIODIEKE PERS N.V., Zwarteweg 1, Den Haag. Tel. 18.23.55, Postrek. 44.715

Inhoud

Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog

Uit de Landmacht- en Luchtmachtorders	458
Mededelingen van de Chef van de Generale Staf	458

Redactioneel gedeelte

Taak en organisatie van de geneeskundige compagnie in het territoriale regiment, door M. B. Bloch, Majoor-Arts	460
Atoomoorlogvoering en enkele daaruit voortvloeiende behoeften, door H. J. van Veen, Luitenant-Kolonel van de Generale Staf	463
Het ballistisch luchtgewicht en de ballistische luchttemperatuur in het artilleriemetebericht, door L. Vehoeff, Kapitein der Artillerie	472
Het Nederlands legermuseum „Generaal Hofer”, door W. Baron van Ittersum, Kolonel tit. b.d.	479
Het compagniesrapport als middel tot tuchthandhaving, door mr. J. Schuurmans, Kapitein van de Militair Juridische Dienst	482
Enige groepspsychologische aspecten van de militaire groep op het gevechtveld, II (slot), door H. A. van Renesse, Majoor K.N.I.L. b.d., Psych. Cand.	490
Meningen van anderen	500
Nieuwe uitgave	501
Uit de buitenlandse vakpers	503

DE MILITAIRE SPECTATOR, 125e Jaargang nr 10, 457—506, Den Haag, okt. 1956



Officiële Mededelingen van het MINISTERIE VAN OORLOG

UIT DE LANDMACHT- EN LUCHTMACHTORDERS

LANDMACHTORDERS

Nr 56161 — Tenuën dienstvak van officieren voor speciale diensten bij de Koninklijke Marechaussee.

De tenuën van de officieren voor speciale diensten bij de Koninklijke Marechaussee zijn dezelfde als die, welke zijn vastgesteld voor de officieren behorende tot het Wapen der Koninklijke Marechaussee.

Nr 56176 — Militaire kleding van chauffeurs en motorrijders.

Het is gebleken dat door militairen buiten dienst, ook tijdens verlof en bewegingsvrijheid, door het Rijk verstrekte beschermende kleding voor motorrijders en chauffeurs (zoals lederen broeken, lederen jekkers, lederen vesten, met canvas gevoerde jassen en motorrijglaarzen) wordt gedragen.

Aangezien deze kleding uitsluitend moet worden beschouwd als **dienstkleiding** mag zij slechts tijdens de dienst-

verrichting, waarvoor zij is bestemd worden gedragen.

De Commandanten van onderdelen zullen in het bijzonder op het juiste gebruik van deze kleding doen letten, ook door controle op het personeel dat met verlof vertrekt of de kazernes na de dienst verlaat.

Buiten dienst behoort de gewone overkleding, te weten de overjas of de regenjas, te worden gedragen.

De Commandant der Koninklijke Marechaussee is belast met het toezicht op de naleving van het bovenstaande in het openbaar.

LUCHTMACHTORDERS.

Nr 56630 — Opheffing Jachtvliegschool.

1. Met ingang van 15 juni 1956 is opgeheven de Jachtvliegschool van het Commando Luchtverdediging.

2. De jachtvliegopleiding vindt per dato plaats bij het Instructie Squadron van de Vliegbasis Woensdrecht.

Nr 56643

Overeenkomstig Landmachtorder nr 56176.

Mededelingen van de CHEF VAN DE GENERALE STAF

OPGAVE VAN VERSCHENEN VOORSCHRIFTEN ETC.

VS 2-1390 Leidraad voor bevelvoering en de dienst in staven (Leidraad Stafdienst).
(Voorschrift 1593 vervalt hiermede).

VS (2)-1399 6e Verzamelopgave van wijzigingen op „Organisatieschema's Infanteriedivisie”.

2506 3e Opgave van wijzigingen en aanvullingen op „Boekenlijst, uitgave 1955”.

3703 1e Opgave van wijzigingen op Voorschr. 3703 (5-42/2) „Verzameling van voorschriften betreffende de administratieve dienst der Genie deel II”.

3704 1e Opgave van wijzigingen op Voorschr. 3704 (5-42/3) „Verzameling van

voorschriften betreffende de administratieve dienst der Genie deel III”.

3705 1e Opgave van wijzigingen op Voorschr. 3705 (5-42/4) „Verzameling van voorschriften betreffende de administratieve dienst der Genie deel IV”.

TH 9-330/1330 Bediening en onderhoud voor alle echelons DAF YTT-1004, Oplegger, 10 ton, 4W, DL, met vlakke laadvloer en afneembare schotten.

VR 9-575/4 Insteekloop voor de tlv 75 mm M20.

VTH 11-306/3 Radarinstallatie AN/MPQ-10A, beknopte technische beschrijving en 1e en 2e echelons onderhoud.

VTH 11-1306/1307 Het afregelen van de Radarinstallatie AN/MPQ-10A en de Plotter RD-54/TP.

VTH 11-902 Onderhoudsuitrusting MK-3005/TR; ME-40-A t/m E.

VS 14-2609/1 Verzamelde bepalingen t. b.v. het voeren van een zelfstandige en een ondergeschikte administratie. Zelfstandige Administratie deel 1 - Hoofdstuk 1 t/m 3.

— 25e en 26e Aanvulling op de Dienstplichtvoorschriften (Uitgave met ringband).

VB/Alg/V-1 Verantw.bulletin (behorende bij Voorschrift 1326-V) „Het in bruikleen geven van goederen binnen de enkelvoudige eenheid voor de duur van 6 dagen of korter”; 2e druk (1e druk, goedgekeurd CGS dd. 1-2-'55, vervalt).

VB/8/V-2 Verantw.bulletin (behorende bij Voorschrift 1326-V) „Aanvulling punt 11c(5) t.a.v. verbruiksartikelen, welke vallen onder de bepalingen van de Opiumwet”.

VB/8/V-3 Verantw.bulletin (behorende bij Voorschrift 1326-V) „Het verantwoorden van geneeskundige dienst verbruiksartikelen in verpakings- en rekeneenheden”.

VB/11/V-3 Verantw.bulletin (behorende bij Voorschrift 1326-V) „Verantwoording van haspels DR-8, haspels RL-159/U (met of zonder veldkabel WD-1/TT), veldkabel WD-1/TT en dispensers MX-

306/G met veldkabel WD-1/TT bij gebruikende eenheden”.

SK 9-331 Smeerkaart Volkswagen, Autobus, Kombi en Bestelwagen (codenrs. resp. 49-2983; 49-2584 en 49-2585).

WPL 9-580/5 Wandplaat Vierling-affuit .50 inch Browning M45 en 2-wielige onderaffuit M20. (Wpl 4006 vervalt hiermede).

CURSUSSEN

B. Cursussen van de Inspecteur der Infanterie.

Nr 30-14A. De Ondersteuningscie in de aanval.

Nr 30-14B. De zware mortiercie en het peloton zware mortieren in de aanval.

„SCHARNHORST-BOEKENCLUB”

Naar aanleiding van veelvuldige verzoeken om inlichtingen betreffende de militaire boekenclub „Scharnhorst” wordt medegedeeld, dat deelname aan deze boekenclub door militairen ongewenst wordt geacht.

De legerleiding stelt er prijs op vast te stellen, dat het adverteren in dit tijdschrift uiteraard het verkrijgen van voorkeur voor leveranties aan de Koninklijke landmacht of aan de Koninklijke Luchtmacht niet kan inhouden.

Einde van de Officiële mededelingen van het Ministerie van Oorlog.

BETALING ABONNEMENT

4e KWARTAAL 1956

Tot 7 oktober a.s. bestaat gelegenheid het abonnement voor het 4e kwartaal 1956 à f 3,— te voldoen per postwissel of door overschrijving op postrekening Nr 44715 ten name van Moorman's Periodieke Pers N.V. met vermelding: „abonnement De Militaire Spectator, 4e kwartaal 1956”.

Wie na 7 oktober gireert is f 0,25 incassokosten verschuldigd, daar dan de kwitanties in omloop zijn.

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS N.V.
ZWARTEWEG 1, DEN HAAG

Taak en organisatie van de geneeskundige compagnie in het territoriale regiment

door M. B. BLOCH, *Majoor-Arts.*

Bij een recente stafdiensstofening, zowel als bij de ervaringen, opgedaan bij herhalingsoefeningen sinds 1952 (BLUEBIRD) in de territoriale sector, bleek, dat niet bij iedereen voldoende inzicht bestaat betreffende de geneeskundige verzorging van territoriale regimenten en hun onderdelen.

1. Ter inleiding het volgende. Als fundamentele basis voor de afvoer van gewonden geldt:

	<i>Front</i> — compagniesgewondenverzorger — naar
eerste echelon	{ <i>BHP</i> , naar
tweede echelon	{ reg verzamelpl. gewonden, naar
	{ <i>divisie</i>)verbandplaats, naar
	hoger echelon

In het 1e Legerkorps zal deze afvoerlijn vrijwel steeds gevolgd kunnen worden.

2. In de territoriale verdediging kan dit systeem niet steeds worden volgehouden. Hiervoor zijn verschillende redenen, welke evenzovele argumenten kunnen zijn om er, zo nodig, van af te wijken.

a. De territoriale troepen zullen vaak dusdanig worden ingezet, dat onderdelen van een regiment, in het bijzonder in het westen van het land, zich zullen bevinden in de nabijheid van grotere steden (met ziekenhuisaccomodatie)

b. Er wordt veelal op zeer grote frontbreedten opgetreden, waardoor de afstanden van de onderdelen van een regiment vaak zeer ver uiteen zijn gelegen.

3. Dit heeft tengevolge, dat de verzamelplaats gewonden, die centraal moet zijn gelegen t.o.v. de bataljonshulpstukken, op veel te grote afstand van de bataljonshulpstukken moet worden geplaatst.

Andere consequenties zijn, dat de BHP ten gevolge van het grote front waarover het bataljon is verspreid, niet meer lopend bereikbaar is uit de frontlijn. Dit heeft ten gevolge, dat één of meer gewondenjeeps ingezet zullen moeten worden, die eigenlijk bestemd zijn voor vervoer van BHP naar regimentsverzamelplaats.

4. Ditzelfde geldt natuurlijk ook voor het vervoer van BHP naar verzamelplaats gewonden; door de grote afstand der bataljons onderling zijn de maximaal ter beschikking staande drie gewondenjeeps niet meer voldoende, m.a.w. de gewondenafvoer stagneert. De afstand van BHP tot verzamelplaats kan zo groot worden, dat het onverantwoord is, de gewonden per gewondenjeep af te voeren.

5. Niet aangeroerd werd hierbij tot dusverre het probleem van de geneeskundige verzorging van de aan de territoriale onderdelen toegevoegde eenheden als Nationale Reserve, Bewakingscompagnieën enz.

6. Ten slotte kan in dit verband nog worden opgemerkt, dat, indien de omstandigheden de inzet noodzakelijk maken van zg. batal-

jongsgevechtsgroepen, aan de meer zelfstandige acties van dergelijke eenheden ook een zeker risico van isolatie inhaerent is. In dit geval is het van belang, dat de bataljonsarts in staat is tot iets meer dan levensreddende EHAF.

Hoe moeten we nu tot een oplossing komen voor deze problemen?

7. Reeds in 1952 (BLUEBIRD) en later, ter gelegenheid van herhalingsoefeningen werd door schrijver dezes de aandacht hierop gevestigd en, in samenwerking met de Majoor van de Generale Staf F. C. Vrins en Majoor-arts P. v. d. Broek een rapport aangeboden aan de Directeur van de Hogere Krijgsschool.

8. Rapporteurs kwamen aan de hand van boven opgesomde argumenten tot de conclusie, dat het verzamelpeloton van de territoriale geneeskundige compagnie zou moeten worden uitgebreid met personeel en materieel, dusdanig, dat een geheel zou ontstaan, splitsbaar in één plus drie maal één; de drie laatste eenheden bedoeld ter versterking der geneeskundige pelotons, het ene resterende deel bestemd voor de geneeskundige verzorging van staf en stafcompagnie van het regiment en het treinengebied. Tevens zou deze eenheid een kleine reserve bevatten aan personeel en materieel, ter beschikking van de regimentsarts.

Deze oplossing, ongetwijfeld de mooiste, zal, i.v.m. de daartoe vereiste uitbreiding van de territoriale geneeskundige compagnie wel een utopie blijven.

9. Echter is, bij de huidige samenstelling van het verzamelpeloton een tussentijdse oplossing mogelijk. De details zijn van belang voor de officier-arts en derhalve uitgewerkt in een artikel, dat in het Nederlands Militair Geneeskundig Tijdschrift is verschenen (9e jrg., 1956, afl. 7).

Hier zij ermee volstaan, er op te wijzen, dat we dus, onder gehele of gedeeltelijke splitsing van het verzamelpeloton en gehele opheffing, dan wel verkleining van de verzamelplaats, in staat zijn één tot drie geneeskundige pelotons te versterken en uit te breiden tot een detachement, waarmee geneeskundig iets meer kan worden gepresteerd dan in een normale bataljonshulp post.

Een dergelijke post moet praktisch in staat zijn de gehele eerste echelons verzorging te geven.

10. De tweede echelons verzorging moet nu geschieden in de dichtstbijzijnde militaire of burgerziekeninrichting.

11. De op deze wijze uitgebreide geneeskundige pelotons zijn beter geschikt om hulp te bieden aan de in punt 5 genoemde toegevoegde eenheden.

Ook kan zo nodig worden overgegaan tot een splitsing der vergrote BHP, indien de tactische situatie hiertoe aanleiding mocht geven. In dit verband moge er aan herinnerd worden, dat, als het verzamelpeloton helemaal wordt opgeheven, de twee artsen van de verzamelplaats ter beschikking komen, waarvan de een staf en stafcompagnie en regimentstreinengebied kan verzorgen (een taak, die één der officieren-arts van de verzamelplaats toch vaak zal moeten vervullen), terwijl de andere een reserve vormt ter beschikking van de commandant geneeskundige compagnie.

12. Over de verzorging van de geneeskundige compagnie met ge-

neeskundig materieel wil ik hier niet spreken. Deze kwestie is momenteel nog in bewerking en het lijkt niet opportuun reeds in dit artikel, dat overigens slechts richtlijn wil zijn, hierop nader in te gaan. Wel is uit het voorgaande duidelijk, dat vaak uit hogere echelons extra vervoer voor gewonden ter beschikking gesteld zal moeten worden.

13. Ook kan terloops worden opgemerkt, dat in de oorlogsuitrusting van de geneeskundige compagnie grote tassen aanwezig zijn, die het mogelijk maken, vrij grote hoeveelheden geneeskundig materieel uit de verzamelplaats op korte termijn mee te geven aan een vertrekkend, versterkt geneeskundig peloton.

14. Nadrukkelijk vestig ik er de aandacht op, dat een dergelijke oplossing als hier gegeven, alleen toegepast kan worden bij de regimentsoefening. Daar deze bij een herhalingsoefening meestal het hoogtepunt en tevens het einde betekent, dient, mede door de korte inleveringstijd, door een grondige voorbereiding te worden vermeden, dat een grote stagnatie zou kunnen ontstaan met het wederom inpakken van het materieel.

15. Ten overvloede moge ik er nog op wijzen, dat bij eventuele (op)splitsing de speciale staf-(onder)officieren niet mede over de pelotons mogen worden verdeeld. De luitenant mess, bevoorrading en transport, de sergeant-motortransport enz. behoren in de staf te blijven.

16. De staf moet zo dicht mogelijk bij de regimentstaf en/of het treinengebied worden gelegerd, liefst gezamenlijk met het resterende deel van het verzamelpeloton, dat deze onderdelen geneeskundig verzorgt.

DE TECHNISCHE DIENST VAN DE KONINKLIJKE LUCHTMACHT

Door een omissie mijnerzijds werd bij bovengenoemd artikel in het juli-nummer de volgende bronnenvermelding niet opgenomen.

Bronnen:

Scripties voor de Technische Hogeschool t.w.:

- a. Onderhoudswerkplaatsen op een Thunderjet vliegbasis — opgesteld door Maj. ir. P. Spek, dd. januari 1955.
- b. Onderhoud en bevoorrading op een Thunderjet basis — opgesteld door Kapt. ir. E. B. van Gelder dd. november 1952.
- c. De technische dienst op een Meteor vliegbasis — opgesteld door Lt. Kol. ir. H. K. Stokla dd. januari 1951.

De illustraties werden verzorgd door de Techn. Ambtenaar J. Mager.

De Luit.-Kolonel ir. H. K. Stokla.

Atoomoorlogvoering en enkele daaruit voortvloeiende behoeften

door H. J. VAN VEEN, *Luitenant-Kolonel van de Generale Staf.*

A. Inleiding

Het aantal artikelen, dat reeds over het toekomstige gevecht is geschreven, is legio. Het beschikbaar zijn van atoomwapens heeft vele deskundigen en helaas ook ondeskundigen genoopt hun zienswijze in schrifturen vast te leggen. Deze lopen dan ook uiteen, van volkomen onuitvoerbare fantasieën tot oplossingen, die zich niet los hebben kunnen maken van het conventionele gevecht, te weten de thans enigszins gesublimeerde gevechtsvorm van de laatste wereldoorlogen. Het is dan ook met enige schroom, dat deze regels worden neergeschreven, aangezien men allicht geneigd zal zijn te zeggen „al weer een!” Toch is het slechts door zulk een voortdurende algemene gedachtenuiting en -wisseling, dat wij wellicht het voor een ieder in de praktijk nog volledig onbekende van een toekomstige oorlog tot eigen nut zullen kunnen analyseren. Teneinde een zo groot mogelijk aantal mensen te bereiken is de schriftelijke vorm geboden.

Indien men een probleem wil analyseren, dient men uit te gaan van bekende grootheden; deze, in het juiste onderling verband gebracht met de onbekende factor, geven dan uiteindelijk het verwachte resultaat. Met andere woorden, men dient met beide benen op de grond te blijven staan en slechts logisch redenerende tot een bepaalde conclusie te komen.

B. Bekende factoren

De factoren, welke op de hierna uiteen te zetten gedachtengang hun invloed uitoefenen en welke als bekend mogen worden verondersteld zijn:

1. *De huidige organisatie der Ned Inf Div.* Het heeft geen zin om met een andere organisatie te beginnen, aler men weet aan welke behoeften deze andere organisatie in verband met de gewijzigde uitvoering van het gevecht zal moeten voldoen.

2. Een eventuele volgende oorlog zal ons door het initiatief van de vijand in de aanvang tot *de verdediging* dwingen. Het is dan ook deze gevechtsvorm die voor ons allereerst het gewenste nuttig effect zal moeten sorteren en die derhalve ook het eerst bezien zal dienen te worden. Dit onafhankelijk van het feit, dat slechts de aanval tot de overwinning zal kunnen voeren.

3. In verband met de nodige verspreiding en operationele eisen, waarop hier verder niet wordt ingegaan, dient rekening te worden gehouden met een *frontbreedte van tenminste 20 km per div.*

4. Alhoewel het niet geheel zeker is, dat in een volgende oorlog van A-wapens gebruik zal worden gemaakt, dient hiermede bij de tactiek voortdurend rekening te worden gehouden, aangezien beide partijen over deze wapens beschikken. Dit betekent dat vooral voldaan dient te worden aan de volgende drie factoren:

- a. *grotere verspreiding;*
- b. *grotere beweeglijkheid;*
- c. *groter aanpassingsvermogen (soepelheid).*

ad. a. Grotere verspreiding betekent, dat getracht dient te worden, uitschakeling van meer dan één onderdeel ter grootte van een bataljon door één A-wapen tegelijkertijd te voorkomen.

ad b. Grotere beweeglijkheid dient verkregen te worden om zó tijdig een voldoende concentratie van troepen te kunnen bewerkstelligen en wederom te niet te doen, dat deze troepen niet aan aanvallen met A-wapens worden bloot gesteld.

ad c. Groter aanpassingsvermogen is nodig om het hoofd te kunnen bieden aan alle onvoorziene omstandigheden, waarbij vooral op lager niveau snel beslissingen moeten kunnen worden genomen. Handlend volgens het door de hogere commandant vastgestelde plan, zullen deze beslissingen daarbij dikwijls geheel zelfstandig moeten worden genomen.

5. *De grondbeginselen der oorlogvoering* zijn ongewijzigd van kracht.

C. De verdediging

Tot nu toe werd een Inf Div in staat geacht een beperkt gebied (om de gedachte te bepalen met een frontbreedte van 8-10 km en een diepte van 12-15 km) hardnekkig te verdedigen. Hierbij steunde de verdediging op een min of meer statisch element, i.c. de verdediging in steunpunten in een hws en een beweeglijk element, i.c. de tegenaanvallen door de reserves, indien het niet gelukt was de vijand vóór de hwl door vuur tot staan te brengen. De sterkte dezer verdediging was gelegen in het feit, dat het tussen de steunpunten gelegen terrein steeds door Art en Inf vuur kon worden bestreken, terwijl het terrein onmiddellijk voor de hwl geheel met vuur werd belegd. De mogelijkheid van het gebruik van A-wapens door de vijand dwingt thans tot een grotere verspreiding waarbij de bataljons tenminste 4 km uit elkaar gelegen dienen te zijn. Het is dan ook uitgesloten om al het tussengelegen terrein nog met Art en Inf vuur te bestrijken, om van aaneengesloten vuren in front maar niet te spreken. Tot nu toe was er sprake van een geconcentreerde weerstand, als het ware een muur van vuur, waar de vijand ten koste van aanzienlijke verliezen eerst doorheen moest breken, waarna hem dieper in de stelling, wederom door geconcentreerde vuren, een verder doordringen werd belet. Tenslotte werd hij dan door voorbereide tegenaanvallen vernietigd. Daar er thans dergelijke solide, massale vuurweerstand niet meer kunnen zijn, zal de vijandelijke aanval op een andere wijze gestopt dienen te worden. In plaats van naar de vroegere grote weerstand inens zal er thans naar gestreefd dienen te worden, de vijand door telkens herhaalde en langdurig voortgezette geringere weerstanden zodanige verliezen toe te brengen, dat hij rijp wordt om door een tegenaanval vernietigd te worden. Het behoeft geen nader betoog, dat dit de nodige tijd en ruimte vereist, ruimte vooral in dien zin, dat de diepte van het gebied waarin de verdediging zal worden gevoerd aanzienlijk meer dan die van vroeger zal dienen te bedragen. Een weerstandsgebied voor een divisie met een breedte van 25 km en een diepte van 30 km zal zeker niet tot de uitzonderingen behoren.

Men mag hieruit geenszins concluderen, dat wij nu dus minder divisies nodig zouden hebben. Hoewel in de breedte met minder kan worden volstaan zal in de diepte over meer divisies moeten worden beschikt.

Zien wij dus dat de verdediging in een breder en vooral ook veel dieper gebied zal moeten worden gevoerd, zo blijft nog het probleem de vijand telkenmale te dwingen tot een zodanige concentratie van troepen, dat hem door de eigen vuren aanzienlijke verliezen kunnen worden toegebracht. Tevens zal uiteindelijk een situatie dienen te worden geschapen, waarin het voor Div of LK reserves mogelijk zal zijn een beslissende tegenaanval uit te voeren. Een en ander dwingt tot het vormen van voldoende weerstanden in het ter verdediging in te richten weerstandsgebied, het geheel echter op een zodanige wijze voorbereid, dat het aan elk mogelijk vijandelijk optreden, op een soepele, mobiele wijze kan worden aangepast. In verband met de grotere ruimte zal deze taak voor de Inf Div een zware opgave zijn, zodat het uitvoeren van de beslissende tegenaanval veelal aan het LK zal moeten worden overgelaten. Slechts indien A-wapens kunnen worden ingezet zal er waarschijnlijk sprake kunnen zijn, van het in gunstige gevallen uitvoeren van een tegenaanval door een Div reserve. De verdediging zal door de Inf Div moeten worden gevoerd aanvankelijk in bataljonssteunpunten over het gehele weerstandsgebied verspreid opgesteld, waarbij de locatie dezer steunpunten moet worden gekozen volgens een bepaald plan, uitgaande van het meest waarschijnlijke optreden van de vijand. Andere opstellingen voor mogelijke andere wijzen van optreden van de vijand dienen te worden voorbereid, terwijl de troepen, hoewel zij zullen zijn ingegraven, in staat moeten blijven snel zo'n andere opstelling in te nemen, dan wel een aanval uit te voeren. Bij het kiezen der steunpunten zal al direct rekening moeten worden gehouden met die punten, welke in opdracht van de LK of ingevolge de plannen voor de tegenaanvallen van de Div reserve in ieder geval behouden dienen te blijven.

Teneinde de vijand niet de gelegenheid te bieden tot infiltratie tussen de steunpunten door, zal voortdurend voeling met de vijand gehouden dienen te worden.

Elke kans om hem daarbij door offensief optreden tussen de steunpunten te vernietigen en elke misleiding en geleiding van hem naar voor ons gunstige terreingedeelten zal moeten worden uitgebuit. Het spreekt van zelf, dat hierbij een zeer ruim gebruik zal moeten worden gemaakt van natuurlijke en kunstmatige hindernissen en mijnenvelden, teneinde de mogelijkheden van zijn optreden zoveel mogelijk te beperken.

Reeds ver voor het als zodanig uitgekozen weerstandsgebied, zal door de troepen welke ter beveiliging zijn uitgezonden, contact met de vijand moeten worden gemaakt. Terugtrekkend zal men de vijand steeds weer door vertragende acties verliezen opleggen. Zodra hij het weerstandsgebied betreedt zal de vijand volgens een vooraf vastgesteld plan, steunende op een tevoren voorbereid hindernissenstelsel, door de verdedigende troepen worden gedwongen zijn troepen te concentreren, waarna hem door zoveel mogelijk geconcentreerde vuren — en indien mogelijk met A-wapens — gevoelige verliezen worden opgelegd. Daar dit gevecht binnen het weerstandsgebied verspreid over een aanzienlijke ruimte zal moeten worden gevoerd, zal van een directe leiding van ho-

gere commandanten (RC; DivC) geen sprake kunnen zijn. Het zijn de BCn die ieder in het toegewezen terreingedeelte deze strijd zullen dienen te voeren, waarbij de RCn zoveel mogelijk — al naar gelang van de omstandigheden — de bewegingen hunner troepen naar door de DivC te geven aanwijzingen zullen moeten coördineren, totdat zij uiteindelijk de vijand in het voor de tegenaanval onder die bepaalde omstandigheden uitgekozen terrein, tenslotte zo lang dienen tegen te houden dat de uitvoering van deze tegenaanval mogelijk wordt. Tot deze uiteindelijke situatie is bereikt dient het gevecht te worden gevoerd door een elastisch systeem van steunpunten en een actieve beveiliging van patrouilles en weerstandsnesten tussen deze steunpunten. Gelocaliseerde vijand die tussen de steunpunten doordringt dient vanuit deze steunpunten of door meer achterwaarts opgestelde troepen door offensieve acties te worden vernietigd. De bataljons krijgen één of meer steunpunten voor te bereiden, waarvan er één aanvankelijk moet worden bezet. *Tenzij dit in uitzonderlijke gevallen reeds vooruit is te voorzien, zal de opdracht steeds het standhouden in dit steunpunt en het bewaken van een bepaald gebied inhouden.* Het eventueel terugtrekken uit het steunpunt geschiedt op daarvoor van de DC via de RC te ontvangen bevelen. Zodanige bevelen zullen uiteraard steeds tijdig moeten worden gegeven, teneinde deze bataljons in staat te stellen zo ongeschokt mogelijk een andere voorbereide positie in te nemen.

Teneinde het gevecht op deze wijze te kunnen voeren, zal dikwijls, totdat hierin door een nieuwe organisatie wellicht zal zijn voorzien, tot een andere groepering van de in de divisie aanwezige eenheden moeten worden overgegaan.

Het Verk Esk van de divisie zal een zware taak krijgen in de bewaking van tussen de steunpunten gelegen gebied en zal daartoe soms geheel of gedeeltelijk onder de bevelen van een RC moeten worden gesteld. De Inf. zal door patrouillegang uit de steunpunten en uit eventueel daartoe in het onbezette terrein te vormen *patrouillebases* (maximaal 1 cie) alsmede door het vormen van *weerstandsnesten*, bestaande uit enkele soldaten tot max. een pel, het de vijand onmogelijk maken onbemerkt in onbezette terreingedeelten door te dringen. Deze Inf patrouilles vormen de basis voor het uitvoeren van aanvallen op de vijand, leiden de hiervoor af te geven vuren en treden zonodig als gids op voor de troepen, welke deze aanvallen moeten uitvoeren. De I en V pelotons der regimenten zullen voor het uitvoeren van deze taak dikwijls onder de bevelen van een BC moeten worden gesteld.

De tanks der divisie vormen de ruggegraat van het tussen de steunpunten en zo mogelijk ook daarvoor uit te voeren beweeglijke aanvallende optreden. Dikwijls zullen hiertoe ook eskadrons van het TkBat van de divisie onder de bevelen van een RC gesteld dienen te worden, terwijl de tanks van het Tk Esk van het regiment veelvuldig aan BCn zullen moeten worden toegevoegd. Van een uitvoeren der divisietegenaanval met troepen, waarvan het TkBat in haar geheel de voornaamste kracht vormt, zal nog slechts in exceptionele gevallen sprake kunnen zijn. Zowel de art als de zwmrn zullen tijdens het gevecht meestal genoodzaakt zijn van stelling te veranderen, daarbij zorgdragende steeds een minimum steun te kunnen blijven afgeven.

Het is de DivC die het algemene verdedigingsplan voor de gehele

divisie opstelt, de te bezetten en voor te bereiden steunpunten aanwijst, de opdrachten voor de BCn bepaalt en daarna afhankelijk van zijn plan, de mogelijkheden van de vijand, alsmede het terrein, aan de RCn een bepaald vak toewijst, waarin deze namens hem de verdediging coördineren. Hierbij zal het normaal zijn, dat, vooral ook tijdens het gevecht, RCn onderdelen onder hun bevelen krijgen, welke niet tot hun organiek regiment behoren. Er zal dus geen sprake meer kunnen zijn van het vooraf indelen in regimentsvakken, waarin het min of meer geheel aan de RC wordt overgelaten de verdediging te organiseren. Ter bekorting zijn niet alle aspecten van de verdediging behandeld; wellicht kunnen anderen eens hun gedachten uiteenzetten over onderwerpen als verbindingen, verzorging en pionierswerkzaamheden onder deze omstandigheden.

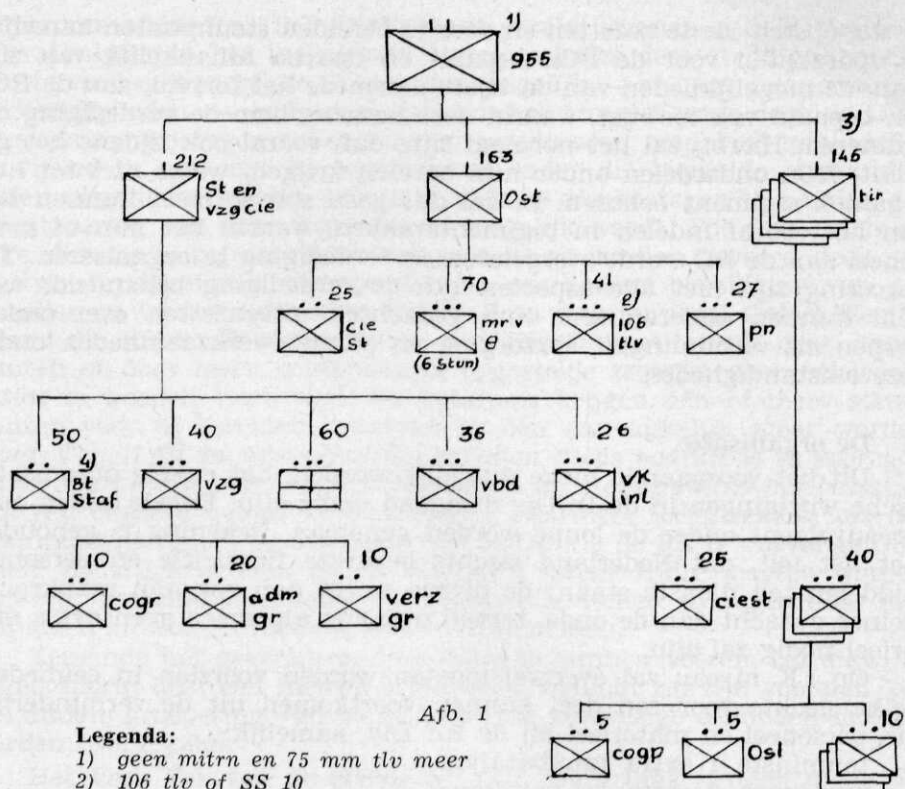
D. De organisatie.

Uit het voorgaande moge duidelijk worden, dat enkele organisatorische wijzigingen in de InfDiv dringend nodig zijn. Enkele zullen achtereenvolgens onder de loupe worden genomen. Rekening is gehouden met het feit, dat Nederland slechts beperkte financiële en personele middelen ten dienste staan; de divisie wordt dan ook aan mankracht kleiner gedacht dan de oude, terwijl over het algemeen geen extra materieel nodig zal zijn.

Op LK niveau zal evenwel moeten worden voorzien in eenheden, welke slechts voor een deel kunnen voortkomen uit de vermindering van personeel en materieel bij de Inf Div, namelijk:

- tenminste 1 extra tankbataljon,
- tenminste 2 extra inf bataljons,
- tenminste 1 mitrailleur bataljon,
- z.m. meer afdn lichte va,
- een aantal terrein voertuigen, liefst gepantserd, voor het vervoer van tenminste een batinf doch z.m. een reginf,
- een aantal helicopters, voor bevoorrading door de lucht van geïsoleerde steunpunten en het vervoer van tenminste één cie, doch z.m. één batinf met hulpwapens.

Het bataljon infanterie (zie afb. 1) *vormt de ruggesgraat van het toekomstige tactische gevecht.* Het moet daarom aan de ene kant zoveel mogelijk zelfstandig kunnen optreden, terwijl het aan de andere kant ontlast moet worden van alle overvloedige ballast, teneinde zo soepel en beweeglijk mogelijk te kunnen optreden. De grote behoefte aan intensieve patrouillegang en het optreden in kleine formaties in alle soorten van het terrein eisen veel en licht uitgeruste infanterie. Insteede van minder tirailleurs zouden zo mogelijk *meer* ter beschikking moeten staan, terwijl de veelsoortigheid der thans bestaande wapens speciaal met het oog op de munitie-aanvulling, tot een uiterst minimum zal moeten worden beperkt. Tevens zal dienen te worden nagegaan hoe of de uitrusting van elke man nog kan worden ontlast. Speciaal het „kleine” infanterie-werk als goed schieten en patrouillelopen wordt immers weer uitermate belangrijk! Daar verder de leiding van het gevecht als het ware van DivC tot BCn zal gaan en de RCn de DivC daarbij slechts behulpzaam dienen te zijn in verband met de grote ruimten waarin zal worden opgetreden, zullen geen organieke regimenten meer nodig zijn.



Afb. 1

Legenda:

- 1) geen mitrn en 75 mm tlv meer
- 2) 106 tlv of SS 10
- 3) geen mrrn van 6 en 57 mm tlv meer
- 4) inbegrepen Cie St en Bat stgr, er is tevens een plv cc st cie

Volstaan zal kunnen worden met een aantal gevechtsgroepcommandanten (GGCn) met beperkte staven, welke door de DivC met het tactisch commando over een aantal eenheden der divisie kunnen worden belast.

Aangezien splitsing van het TkEsk en de ZwMrCie van het Reg over de bataljons zeer veel onderhouds- en verzorgingsnadelen zou meebrengen, dienen deze organiek op divisieniveau te worden gebracht. Het indelen van zwmrn zou het bataljon tevens te veel aan beweeglijkheid doen inboeten. De tankeskadrons zouden aan het huidige TkBat der divisie kunnen worden toegevoegd voor administratieve verzorgings- en onderhoudsdoeleinden; voor het gevecht worden deze eenheden natuurlijk naar behoefte aan de GGCn toebedeeld. Een Tk Bat van 6 TkEskes per divisie zou tevens de mogelijkheid scheppen van het formeren van extra TkBats op LK niveau. Het grote voordeel van de indeling van deze tanks en zwmrn op divisieniveau is, dat de GGCn hierdoor in staat worden gesteld, aan de onder hun bevelen te stellen eenheden, een zo goed en soepel mogelijke steun te verschaffen. Ook al zal de grotere verspreiding het meestal nodig maken de zwmrn gescheiden in pelotons op te stellen, blijft het nu toch mogelijk het vuur van meerdere pelotons, indien nodig en uitvoerbaar, te concentreren.

Speciaal in de hiervoren geschetste verdediging zal het van zeer groot belang zijn snel vuurconcentraties, speciaal in de niet bezette open

ruimten en in de diepte, te kunnen afgeven. Een eventuele stellingverandering „met één been aan de grond” is beter verzekerd. Tenslotte zal de GGC met zijn VSCC toch ook de art vuren ter ondersteuning van meer dan een bataljon moeten coördineren. De mogelijkheid tot het elkaar doen aanvullen van art en mr vuren kan nu eenvoudiger tot stand worden gebracht.

Aangezien de taak van de verkennings- en beveiligingstroepen aanzienlijk is uitgebreid, wordt de behoefte gevoeld aan een VerkBat van tenminste twee VerkEsks per divisie, alsmede een Inl en VerkPel per bataljon. Slechts de gevechtsvoertuigen zullen bij de Bats en de daarbij in te delen eenheden dienen te blijven. Al het overige — voor verzorging, evacuatie en verplaatsing nodige — transport moet naar behoefte worden toebedeeld uit een daarvoor op divisieniveau in te delen AAT-eenheid. Deze divisiepool zal in verband met het hierdoor meer efficiënt kunnen gebruiken der voertuigen over een kleiner aantal voertuigen behoeven te beschikken dan thans totaal voor de InfDiv is uitgetrokken.

De verzorgingslijn zal van het leger (zelfstandig LK) via de divisie rechtstreeks naar de bataljons moeten lopen, waardoor de VerzCie van het regiment kan komen te vervallen en een VerzPel per bataljon nodig wordt. Zo zal ook de Gnkcie van het regiment moeten vervallen, terwijl de bataljons zullen moeten beschikken over voldoende organieke geneeskundige ondersteuning.

Teneinde de logistieke gang van zaken zoveel mogelijk te vereenvoudigen zal van een minimum bevoorrading per dag per batinf of andere kleine eenheid moeten worden uitgegaan. Teneinde de bedoeling hiervan duidelijk te maken zal dit hieronder nader schematisch uiteen worden gezet.

Indien wij de voor een minimale bevoorrading nodige goederen een „eenheidspakket” per dag per eenheid noemen, kunnen wij de inhoud daarvan rubriceren naar categorie en klasse. Bv. voor een BatInf:

Eenheidspakket per dag voor BatInf	= nr 1
Int klasse 1	= a
Int „ 3	= b
TD „ 5 (Garand)	= c
TD „ 5 (mrn van 8)	= d
enzovoorts.	

De inhoud van een eenheidspakket per dag voor een BatInf bestaat dus bijvoorbeeld uit: $1 \times 1a, b, c, d, e, f$ of afgekort $1 \times nr 1$, waarbij de geletterde waarden van nr 1 eenbepaalde hoeveelheid goederen, of bv. bij levensmiddelen een bepaald aantal dagrantsoenen betekenen. De aanvragen voor de volgende dag vermelden dan bijv. alleen: $1 \times nr 1$ plus $2 \times nr 1d$ of alleen extra $2 \times nr 1d$. De bevoorrading zal hierdoor ook zonder aanvragen van laag niveau automatisch van hoog naar laag kunnen geschieden; terwijl op laag niveau volstaan zal kunnen worden met eenvoudiger administratieve handelingen. Annex hieraan zal de logistieke procedure op divisieniveau ook eenvoudig en in één hand moeten worden gehouden, teneinde het werken op de Div Staf zo soepel mogelijk te houden. Het zal daarvoor nodig zijn een soort logistiek commando te scheppen onder de G4, waarin alle speciale logistieke staven zijn ondergebracht.

De verzorgingsfunctie welke thans nog bij bepaalde divisiegevechts-

eenheden berust, dient dan naar dit commando te worden overgebracht, zodat deze eenheden zich zuiver met hun gevechtstaak kunnen bemoeien (bv. het DivGenieBat). De kwetsbaarheid van de divisiestaven dient te worden verminderd door deze steeds gesplitst te houden in een Stkw, Cp en vooruitgeschoven Cp. Tevens kan voorzover uitvoerbaar het niet in actie zijnde gedeelte zo ver mogelijk van Stkw en Cop rusten, teneinde de kwetsbaarheid te verminderen. Daarnaast dient steeds een der GGr staven te worden belast met het overnemen van het commando zo de Div Staf mocht uitvallen.

Tenslotte nog een woord over verbindingen. Hoewel dit door de technici nader dient te worden bezien, is reeds thans de behoefte te voorzien van radiotoestellen met een groter bereik en indeling van meer zeer lichte draagbare radiotoestellen op Cie en Pel niveau. De snelle bewegelijke vormen van het toekomstige gevecht maken daarbij het gebruik van lijnverbindingen minder economisch.

E. Opleiding.

Een zeer belangrijk, zo niet het belangrijkste aspect van de gewijzigde tactische inzichten met betrekking tot de oorlogvoering, is wel dat van de opleiding. Een ideale organisatie, tactische methode of modern materieel alleen, zal niet het verwachte resultaat kunnen opleveren. Eerst zal de opleiding van de troep die tenslotte het gevecht zal moeten uitvoeren moeten worden afgestemd op de eisen, die de nieuwe tactische opvattingen stellen. Hoe de nieuwe KL organisatie of tactische opvattingen dan ook mogen uitvallen, in ieder geval zullen de volgende criteria zo spoedig mogelijk binnen het raam van zowel individuele als troepenopleidingen, moeten worden ingepast.

Zelfstandig optreden.

Het zeer verspreid optreden maakt het nodig, dat allen, niet alleen officieren en onderofficieren, maar zelfs ook korporaals en soldaten worden opgevoed tot een zelfstandig denken en handelen in het raam van een door de commandant opgesteld plan of van door hem gegeven aanwijzingen. Men zal dit bij de opleiding systematisch moeten aankweken door alle instructie zoveel mogelijk in een vorm te gieten, dat de betrokken leerlingen c.q. onder-commandanten geen handelingen meer slaafs behoeven op te volgen, maar zelf te stellen problemen moeten oplossen en daarnaar moeten handelen. Het foutief oplossen c.q. uitvoeren is hierbij heus niet zo uit den boze, maar zelfs van grote instructieve waarde omdat daardoor de instructeur de gelegenheid krijgt het belang van een goede oplossing en uitvoering aan te tonen. Een drill voor bepaalde handelingen, welke de soldaat op het gevechtsveld automatisch goed zal moeten uitvoeren, zoals de behandeling van zijn wapen, zal uiteraard nodig blijven. Veel meer dan thans zal de P.C. zijn peloton zelf moeten opleiden, waarbij hem te voren slechts een taak moet worden gesteld, welke hij binnen een bepaalde tijd moet hebben uitgevoerd. Groepen dienen zelfstandig opdrachten te krijgen over grotere afstanden, waarbij zij gedurende langere tijd op zich zelf zijn aangewezen.

Aanpassingsvermogen.

Het moet alle militairen tot een tweede natuur worden, zich zodra zij voor een langere tijd halt houden, direct in te graven en dan toch

steeds gereed te zijn om wederom ogenblikkelijk voorwaarts te gaan; met andere woorden men zal dienen te leren, dat aanvallend en verdedigend optreden elkaar à la minute kunnen afwisselen, zodat van een zich min of meer op zijn gemak inrichten en het volledig uit elkaar halen van de uitrusting geen sprake meer zal zijn. Commandoposten t/m bataljonsniveau dienen in staat te zijn binnen zeer korte tijd te kunnen opbreken en na een verplaatsing weer in record-tijd te functioneren. Grote nadruk dient te worden gelegd op het beheersen der techniek van het in alle soorten van terreinen uitvoeren van verkennings- en gevechtspatrouilles. Veel tijd dient te worden besteed aan het doen uitvoeren van beperkte aanvallen door cien en pelotons inf met tanks, tijdens de verdediging. Het afbreken van het gevecht zowel bij dag als bij nacht zal een der meest beoefende gevechtsvormen moeten worden.

Dynamische mentaliteit.

Hoewel door het bovenstaande — hetgeen uiteraard voor veel uitbreiding vatbaar is — reeds in deze richting wordt gewerkt, zal men de troep door allerlei hulpmiddelen zoveel mogelijk een dynamische mentaliteit moeten bijbrengen.

Hiermee wordt bedoeld *een mentaliteit, waarbij men gedisciplineerd en snel alle mogelijke handelingen, juist ook op de meest onverwachte tijdstippen, eigener initiatief juist uitvoert.* Een der beste middelen hiertoe is een opvoeren der alarmvaardigheid. Alarmoefeningen, gepaard met daaraan te koppelen oefeningen, speciaal op compagniesniveau dienen zeer veelvuldig en op alle mogelijke tijdstippen te worden gehouden. Door hierbij het competitie-element in te voeren, dient de snelheid tot het uiterste te worden opgevoerd.

Nachtoefeningen.

Daar in de toekomstige oorlog niet altijd op een luchtoverwicht of zelfs evenwicht gerekend zal kunnen worden, terwijl men steeds moet trachten geen voor de vijand als zodanig te herkennen atoomdoel te vormen, zal het optreden bij nacht veelvuldig voorkomen.

Een ieder zal er daarom aan gewend dienen te raken, alle voor het gevecht nodige handelingen bij duister te kunnen uitvoeren. Hiervoor zullen veel meer dan tot nu toe alle soorten gevechtshandelingen bij nacht moeten worden beoefend.

Een generaal, die na een verloren slag nog ongebruikte reserves over heeft, heeft de nederlaag aan zich zelf te danken.

Napoleon.

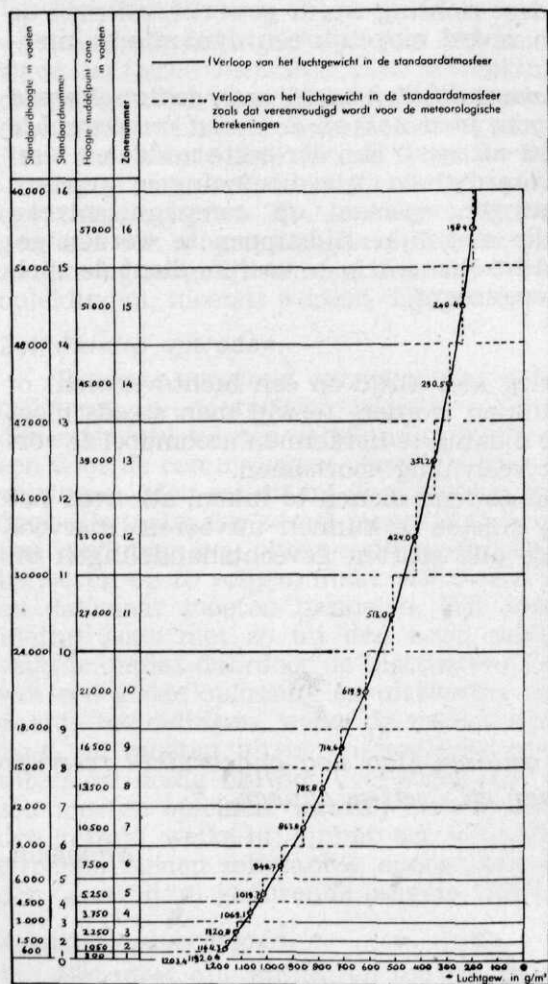
Het ballistisch luchtgewicht en de ballistische luchttemperatuur in het artilleriesmetebericht.

door L. VERHOEFF, Kapitein der Artillerie

Inleiding.

Aangezien er misvattingen blijken te bestaan omtrent de betekenis van de gegevens in het artilleriesmetebericht, zal getracht worden uiteen te zetten welke betekenis gehecht moet worden aan de begrippen ballistisch luchtgewicht en ballistische luchttemperatuur. Voor een juist begrip van de standaardatmosfeer en de werkwijze van een meteostation moge verwezen worden naar het artikel van de kapitein der artillerie

G. C Floor: „De meteorologische dienst van de artillerie” in De Militaire Spectator van januari 1953, bladzijde 33. Voor de verklaring van de gecodeerde vorm van een meteobericht zie men voorschrift 3451 pt 62 t/m 67.



Afb. 1 Luchtgewicht in de standaardatmosfeer.

Het ballistisch luchtgewicht

In de standaardatmosfeer wordt een bepaald verloop van het luchtgewicht aangenomen. Dit luchtgewicht wordt uitgedrukt in grammen per kubieke meter en bedraagt aan de grond (niveau van het meteostation) 1203,4 g/m³, (dit luchtgewicht correspondeert met een luchttemperatuur van 59 °F, een luchtdruk van 750 mm kwik en een relatieve vochtigheid van 78%, alles op het niveau van het meteostation) en neemt naar boven regelmatig af. In afb. 1 ziet men een grafische voorstelling van het luchtgewicht in de standaardatmosfeer getekend met een getrokken lijn.

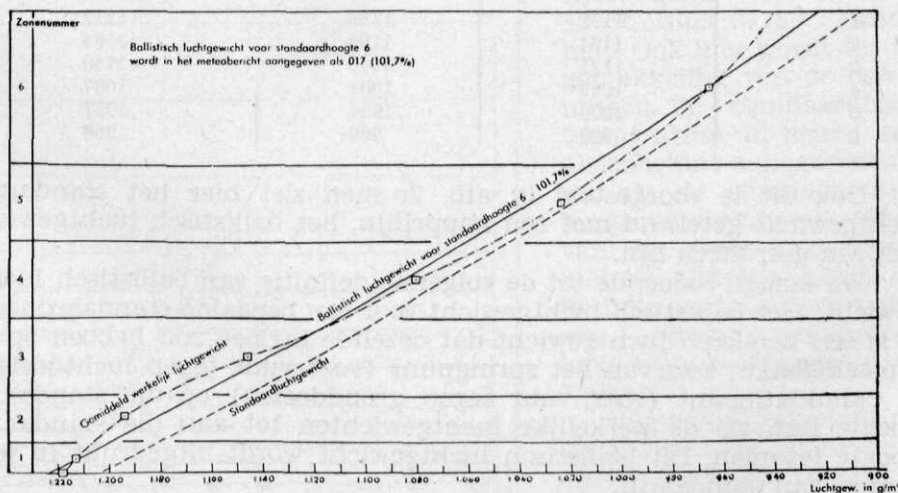
Ter vereenvoudiging van de berekeningen wordt in ieder van de zones waaruit de standaardatmosfeer is

opgebouwd het standaardluchtgewicht als constant aangenomen en wel als het standaardluchtgewicht van het midden van die zone. In afb. 1 is in iedere zone het standaardluchtgewicht voor die zone met een cirkeltje aangegeven, zodat dus in feite gewerkt wordt met een standaardluchtgewichtverloop zoals dat aangegeven wordt door de stippellijn.

Het werkelijke luchtgewicht zal, na gemeten te zijn, meestal blijken andere waarden te hebben dan de standaardwaarden. Deze waarden, gemeten met een radiosonde worden wederom ter vereenvoudiging van de berekeningen, voor iedere zone gemiddeld. De gemiddelde werkelijke waarden van het voorbeeld hieronder zijn in afb. 2 aangegeven met vierkantjes. De streep-stiplijn die door deze punten is getrokken is dus eigenlijk een „gladgetrokken” grafische voorstelling van het werkelijke luchtgewicht; op de kaart welke in het meteostation getekend wordt, zal deze grafiek er veel minder vloeiend uitzien. De afbeeldingen bij dit artikel geven echter geen beeld van de berekeningsmethoden in een meteostation, doch zijn slechts ter illustratie van de diverse problemen getekend.

Deze gemiddelde werkelijke luchtgewichten in de respectieve zones worden uitgedrukt in procenten van de respectieve standaardluchtgewichten. In afb. 2 zien we de volgende gemiddelde werkelijke luchtgewichten:

Zone	Gemiddeld werkelijk luchtgewicht g/m ³	% van het standaardluchtgewicht
1	1213	101,8
2	1195	102,6
3	1146	102,2
4	1081	101,1
5	1024	100,4
6	966	101,7



Afb. 2 Vergelijking tussen standaard-, werkelijk en ballistisch luchtgewichtsverloop.

Voor de berekening van het ballistisch luchtgewicht voor bijvoorbeeld standaardhoogte 6 worden deze luchtgewichten in procenten van standaard vermenigvuldigd met factoren welke de procentuële invloed van de zones 1 t/m 6 op de kogelbaan weergeven (de zg. gewichtsfactoren; voor een nadere verklaring van deze factoren zie men wederom het artikel van de kapitein Floor) en de produkten opgeteld. Voor luavuur wordt deze berekening:

Zone	luchtgewicht in % van standaard	gewichtsfactor	produkt
1	101,8	0,13	13,2
2	102,6	0,19	19,5
3	102,2	0,24	24,5
4	101,1	0,18	18,2
5	100,4	0,14	14,1
6	101,7	0,12	12,2

Ballistisch luchtgewicht voor — +
standaardhoogte 6: 101,7%

Dit betekent dus: vuren we met een luavuurmond op een hoogte van 9000 voet, dan zal het projectiel zich gedragen alsof in de zones 1 tot en met 6 het luchtgewicht 101,7% van standaard was, hetgeen we kunnen weergeven in de volgende vorm (alle luchtgewichten afgerond op hele grammen per kubieke meter):

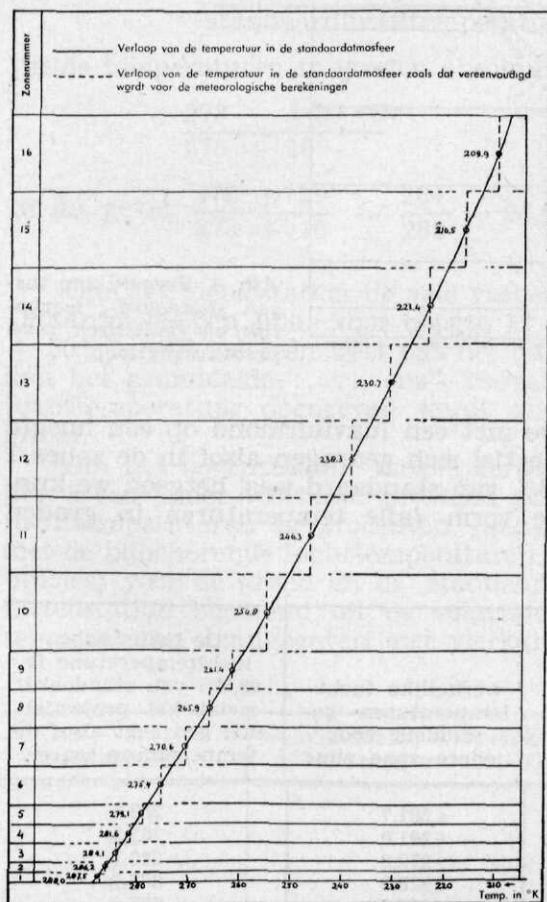
Zonenummer	standaard luchtgewichten in de respectieve zones zijn:	werkelijke luchtgewichten, gemiddeld voor iedere zone zijn:	het ballistisch luchtgewicht is 101,7% van standaard, zodat het projectiel zich gedraagt alsof de luchtgewichten waren
1	1192	1213	1212
2	1164	1195	1184
3	1121	1146	1140
4	1069	1081	1087
5	1020	1024	1037
6	950	966	966

Ook dit is voorgesteld in afb. 2; men ziet hier het standaardluchtgewicht getekend met een stippellijn, het ballistisch luchtgewicht met een getrokken lijn.

We komen zodoende tot de volgende definitie van ballistisch luchtgewicht: Het ballistisch luchtgewicht voor een bepaalde standaardhoogte is een berekend luchtgewicht dat dezelfde invloed zou hebben op de projectielbaan, waarvan het springpunt (voor vuur tegen luchtdoelen) of culminatiepunt (voor vuur tegen gronddoelen) op die standaardhoogte ligt, als de werkelijke luchtgewichten tot aan die standaardhoogte tezamen. Dit ballistisch luchtgewicht wordt uitgedrukt in procenten van standaard.

Men vatte dus goed in het oog dat het ballistisch luchtgewicht betrekking heeft op een bepaalde *standaardhoogte* en een ballistisch

gemiddelde is van de werkelijke luchtgewichten, welke *alle* in de buurt 100% liggen. Het is dus zeer wel mogelijk dat de ballistische luchtgewichten naar boven toe toenemen. Vragen en opmerkingen welke vele malen worden afgevuurd op het meteostation: „Hoe het mogelijk is dat de luchtgewichten naar boven toe toenemen, terwijl iedereen weet dat.....”, zijn dus terug te voeren tot een onjuiste voorstelling van het ballistisch luchtgewicht; dit laatste misschien in de hand gewerkt door de vaagheid van de betrokken voorschriften. Bijvoorbeeld: In voorschrift 3451: „Schietsvoorschrift voor de batterij van 90 mm AA” wordt onder pt 53 vermeld: „LG (luchtgewicht). Dit wordt gesteld op 100% indien 1 kubieke meter lucht 1,204 kg weegt”. Dit zou duidelijker en vollediger als volgt kunnen luiden: „Het standaard luchtgewicht op batterijniveau is 1203,4 g/m³, en neemt naar boven toe op een bepaalde manier af. Luchtgewicht 100% voor een bepaalde standaardhoogte betekent dat het ballistisch gemiddelde van de werkelijke luchtgewichten niet afwijkt van het ballistisch gemiddelde van de standaardluchtgewichten.



Afb. 3 Temperatuur in de standaardatmosfeer.

De ballistische luchttemperatuur

Evenals bij het luchtgewicht wordt in de standaardatmosfeer een bepaald verloop van de luchttemperatuur aangenomen. Dit ziet men afgebeeld met een getrokken lijn in afb. 3.

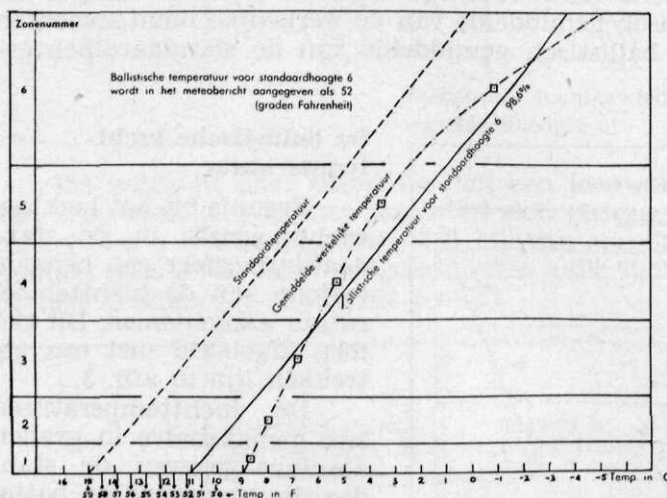
De luchttemperaturen zijn gemakshalve in graden absoluut gegeven, de standaardtemperatuur op batterijniveau is 288 °Kelvin = 15 °Celsius = 59 °Fahrenheit. Ook hier wordt ter vergemakkeling van de berekeningen de standaardluchttemperatuur in iedere zone als constant aangenomen en wel als de standaardluchttemperatuur van het midden van die zone (aangegeven met een cirkeltje), zodat dus in feite gewerkt wordt met een luchttemperatuursverloop zoals de stippellijn dat aangeeft.

Voor de berekening van de ballistische luchttemperatuur gaat men te werk als aangegeven bij het luchtgewicht.

Afb. 4 bevat de grafische uitbeelding van de volgende berekening:

Zone	werkelijke temperatuur in °Kelvin	% van de standaardtemp.	gewichts factor	produkt
1	281,7	98,0	0,13	12,7
2	281,0	98,2	0,19	18,7
3	279,8	98,5	0,24	23,6
4	278,3	98,8	0,18	17,8
5	276,5	99,1	0,14	13,9
6	272,1	98,8	0,12	11,9

Ballistische temperatuur van — +
standaardhoogte 6: 98,6 %



Afb. 4 Vergelijking tussen standaard-, werkelijk en ballistisch temperatuursverloop.

Dit betekent dus: Vuren we met een luavuurmond op een hoogte van 9000 voet, dan zal het projectiel zich gedragen alsof in de zones 1 t/m 6 de luchttemperatuur 98,6% van standaard was, hetgeen we kunnen weergeven in de volgende vorm (alle temperaturen in graden absoluut):

Zonenummer	standaardluchttemperaturen in de respectieve zones zijn:	werkelijke luchttemperaturen gemiddeld voor iedere zone zijn:	De ballistische luchttemperatuur is 98,6% van standaard, zodat het projectiel zich gedraagt alsof de temperaturen waren
1	287,5	281,7	283,5
2	286,2	281,0	282,2
3	284,1	279,8	280,1
4	281,6	278,3	277,7
5	279,1	276,5	275,2
6	275,4	272,1	271,5

De definitie voor ballistische luchttemperatuur is dus: De ballistische luchttemperatuur voor een bepaalde standaardhoogte is een berekende luchttemperatuur welke dezelfde invloed zou hebben op een projectielbaan waarvan het springpunt (lua) of culminatiepunt (va) op die standaardhoogte ligt, als de werkelijke luchttemperaturen tot aan die standaardhoogte tezamen.

De ballistische luchttemperatuur wordt nu echter niet, zoals het ballistisch luchtgewicht opgegeven in procenten (van het standaardverloop), doch *in graden Fahrenheit van de bijbehorende luchttemperatuur aan de grond*. In dit geval dus 25 °F. Dit betekent dus: Vuren we met een luavuurmond op een hoogte van 9000 voet, dan gedraagt het projectiel zich alsof de luchttemperatuur aan de grond niet 59 °F doch 52 °F was, en in de zones 1 t/m 6 een evenredig aantal graden lager dan standaard. Deze evenredigheid kan men dus als volgt uitrekenen:

ballistische luchttemperatuur in procenten =

$$\frac{\text{luchttemperatuur aan de grond}}{\text{standaardluchttemperatuur aan de grond}}$$

(beide temperaturen in graden absoluut) =

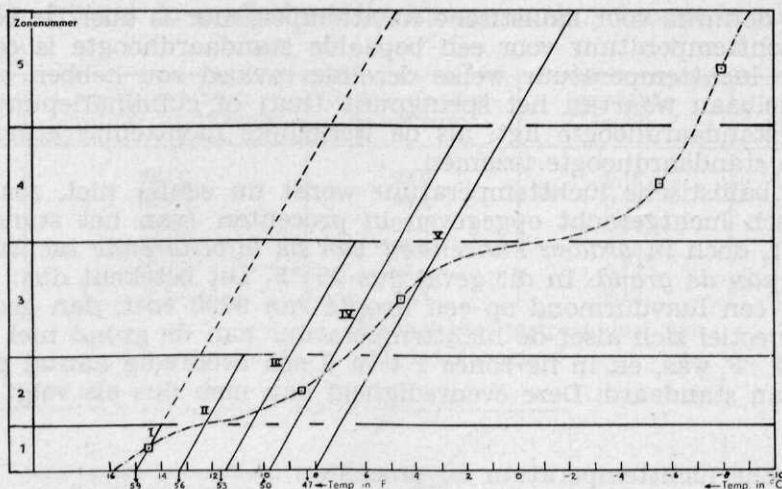
$$\frac{273 + t(\text{in } ^\circ\text{C})}{273 + 15}$$

In dit geval: $\frac{273 + 11}{273 + 15} = \frac{284}{288} = 98,6\%$.

Om het meteostation de vele vragen te besparen in de trant van: „Waarom hebben jullie voor hoogte 12 een standaardtemperatuur van + 50°, terwijl iedereen weet dat het daar pak weg 50° vriest, dus dan kan het gemiddelde....., enz”, bedenke men dus dat de ballistische luchttemperatuur opgegeven wordt als de *luchttemperatuur aan de grond*.

Om het bovenstaande mogelijkerwijze nog te verduidelijken is in afb. 5 een ander voorbeeld getekend waarin voorkomen de ballistische luchttemperaturen in procenten (aangegeven met getrokken lijnen met de bijbehorende luchttemperaturen aan de grond (aangegeven met pijltjes) voor de grond en de standaardhoogten 1 t/m 5, door het meteostation berekend uit de volgende gemiddelde werkelijke luchttemperaturen (aangegeven met vierkantjes):

Zonenummer	gemiddelde werkelijke luchttemperatuur, °C	% van de standaard luchttemperatuur
0	16,0	100,0
1	14,5	100,0
2	8,6	98,4
3	4,6	97,7
4	- 5,5	95,0
5	- 7,9	95,0



Afb. 5 Ballistische temperaturen voor standaardhoogten 1 tot en met 5.

De berekeningen verlopen in dit geval als volgt:

Gemiddelde luchttempe- raturen in de zones 1 t/m 5 in procenten	Standaardhoogtenummer				
	1	2	3	4	5
100,0	x1,00 = 100,0	x 0,63 = 63,0	x 0,37 = 37,0	x 0,25 = 25,0	x 0,20 = 20,0
98,4	—	x 0,37 = 36,4	x 0,37 = 36,4	x 0,30 = 29,5	x 0,24 = 23,6
97,7	—	—	x 0,25 = 25,4	x 0,35 = 34,2	x 0,30 = 29,3
95,0	—	—	—	x 0,10 = 9,5	x 0,18 = 17,1
95,0	—	—	—	—	x 0,08 = 7,6
ballistische luchttempera- turen in pro- centen	100,0	99,4	98,8	98,2	97,6
ballistische luchttempera- turen in °F	59	56	53	50	47

De ballistische luchttemperaturen voor de standaardhoogten 1 t/m 5 zijn in afb. 5 respectievelijk met de cijfers I t/m V aangegeven. Ter vergelijking is de standaardtemperatuur aangegeven met een gestippelde lijn.

Het Nederlands legermuseum „Generaal Hoefer”

door W. BARON VAN ITTERSUM, Kolonel tit. b.d.

Op 22 juni jl. is het Nederlands Legermuseum „Generaal Hoefer” te Leiden door Z.K.H. Prins Bernhard officieel heropend. De voorzitter der Stichting, luitenant-generaal b.d. Calmeyer, sprak een inleidend woord, waarbij hij Z.E. de Minister van Oorlog, de hoge autoriteiten en de zeer talrijke aanwezigen hartelijk welkom heette. Onder de genodigden bevonden zich de commandanten der Garderegimenten met hun adjudanten. De generaal sprak zijn leedwezen uit, dat het niet mogelijk was geweest alle vrienden van het museum uit te nodigen met het oog op de beperkte ruimte in de receptiezaal. Zulks was inderdaad te betreuren, omdat men onder deze museumvrienden, die een jaarlijkse donatie geven, de meeste belangstellenden telt, die gaarne op een hoogtijdag der Stichting aanwezig hadden willen zijn.

Na de voorzitter hield de directeur, kolonel C. A. Hartmans een historische rede, waarin hij van de kostbare verzameling een overzicht gaf.

Daarna sprak Z.E. de Minister van Oorlog enige waarderende woorden en deelde mede, dat het H.M. de Koningin had behaagd de directeur en de meester-gewermaker van het museum respectievelijk te onderscheiden met het officierskruis van de Orde van Oranje-Nassau en de zilveren medaille dezer orde.

Tenslotte verzocht de voorzitter Z.K.H. de Prins der Nederlanden als eerste het museum te willen betreden, waarmede het heropend werd verklaard.

Dat het museum, na vele jaren van bestaan, heropend kon worden was het gevolg hiervan, dat het gebouw vroeger slechts over een smalle landweg moeilijk bereikbaar was, terwijl thans door een brede geplaveide weg, met een tunnel onder de spoorlijn Den Haag—Leiden, een verbinding met het station Leiden tot stand is gekomen, welke slechts zes minuten gaans kost.

In de naam van het museum wordt de herinnering bewaard aan generaal Hoefer, die in 1913 het artilleriemuseum stichtte, dat in 1928 werd uitgebreid tot Legermuseum.

In een radio-rede op 15 januari 1939 uitgesproken door de generaal b.d. C. J. Snijders, wijdde Zijne Excellentie hoogst waarderende woorden aan wijlen de oprichter en voorzitter der Stichting, generaal-majoor b.d. Frederic Adolphe Hoefer, overleden op 6 oktober 1938, die tevens de oprichter is geweest van het Openluchtmuseum te Arnhem. (Orgaan *Ons Leger*, februari 1939).

Het eerste werk van Hoefer is geweest, het uit de 13e eeuw dagtekenend kasteel „De Doorwerth”, dat in diep vervallen toestand verkeerde en met sloping werd bedreigd, door aankoop van ondergang te redden. In dit gebouw stichtte hij het museum, waarin hij — aanvankelijk uit eigen middelen met enige steun van anderen, later met Rijkssubsidie — gaandeweg een uitgebreide en schitterende verzameling bijeen bracht.

Hij werd daarbij gedreven door zijn warme vaderlandsliefde en verknochtheid aan ons Oranje Huis, door zijn echt militaire geest en zijn verering voor de krijgsgedaden van het voorgeslacht. Steun vond hij in zijn ontzaglijke energie en werkkraft, zijn grote, veelomvattende krijgsgeschiedkundige en oudheidkundige kennis en in zijn nimmer verflauwende geestdrift, tenslotte in een speurzin, voor welke geen enkel voorwerp van historische waarde, in welke verborgen schuilhoek ook, veilig was.

Tot zijn 88ste levensjaar werkte hij aan de verwezenlijking van zijn ideaal, waarvoor hij ook belangrijke geldelijke offers bracht. Voor hem was dit museum niet, gelijk hij het uitdrukte een „magazijn van militaire goederen”, doch een monument van Nederlands krijgsgroem en soldateneer, een erezuil voor onze voorvaderen, een leerschool van krijgskundige kennis en een bron van studie en voorlichting.

Gelukkig voor de bejaarde generaal heeft hij de verwoesting en de plundering van het Kasteel De Doorwerth niet beleefd. Tot einde september 1944 was op het Kasteel nog alles intact, totdat het op de 24ste van die maand door de Duitsers werd bezet en in staat van verdediging gebracht. Daardoor werd het van dat ogenblik af in de oorlogshandelingen ingeschakeld, tengevolge waarvan het in oktober door geschutvuur en aanvallen uit de lucht werd verwoest.

In januari 1945 werd al het bronzen geschut door de Duitsers weggevoerd en zij lieten 22 (de zwaarste en fraaiste) kanonnen in stukken springen. Schilderijen werden uit de lijsten gesneden, herhaaldelijk verdwenen pakken en koffers, 10 à 15.000 boeken zijn verloren gegaan en een verzameling oude uniformen werd in de Kasteelgracht gesmeten. Door brand ging het aardige atelier van de bekende schilder-tekenaar Hoyneck van Papendrecht verloren, evenzo de in bruikleen ontvangen historische verzameling van de Amsterdamse Schutterij en nog tal van kostbare voorwerpen. De vloeren en dakbedekking werden door de bezetter weggebroken om te worden gebruikt bij het aanleggen van versterkingen in de omgeving van het Kasteel.

Reeds in december 1940 had het bestuur der Stichting, waarin kolonel b.d. M. C. van Houten, als benoemd Directeur zitting had, besloten een nieuw museum te Leiden weder op te richten in een groot gebouwencomplex gelegen aan de Pesthuislaan, bestaande uit een vierkant gebouw met fraaie binnenhof, daterend uit 1658 en een gebouw van 1874.

Het oudste gebouw, dat aanvankelijk tot pesthuis heeft gediend, heeft in de loop der jaren nog vele andere, merendeels militaire bestemmingen gehad. Boven de ingang prijkt een op de pest betrekking hebbend beeldhouwwerk, in 1660 door de beeldhouwer Rombout Verhulst vervaardigd. In de hal van dit gebouw bevinden zich enkele herinneringen aan zijn eerste bestemming. In dit oude gebouw zijn op de begane grond opgesteld wapenrustingen, wapentuig, vaandels, standaarden, uniformen, schilderstukken en tal van andere bijzonderheden; voor het merendeel zijn het voorwerpen, welke er toe bijdragen de gedachte aan de geschiedenis van het Nederlandse en van het vroegere Nederlands-Indische Leger levend te houden. De zolderverdieping is gereserveerd voor het opstellen van tinnen militaire figuren en van een studieverzameling. Het uit 1874 daterende gebouw heeft, behalve de begane grond, nog een eerste verdieping. De helft van de begane grond wordt

ingenomen door vertrekken voor de Directie en de Administratie; het prentenkabinet met een belangrijke collectie uniform- en historieprenten, hoofdzakelijk op het Nederlandse Leger betrekking hebbende, is eveneens in dit gedeelte ondergebracht. De overige ruimte van dit gebouw herbergt een unieke en kostbare verzameling wapenrustingen, wapentuig, schilderstukken enz. uit verschillende eeuwen, deels van Nederlandse, deels van buitenlandse oorsprong. Deze collectie geeft een duidelijk beeld van de ontwikkeling van het wapentuig en van zijn veelal zeer kunstzinnige versiering in de loop der eeuwen.

Na de bevrijding van ons land in mei 1945 herleefde de belangstelling in het Legermuseum; de spontane grote en kleine schenkingen en bruiklenen legden hiervan getuigenis af.

In de eerste plaats behaagde het H.M. de Koningin voorlopig af te staan de wapenverzameling, welke het hoofdbestanddeel uitmaakte van de Indische zaal, benevens het standbeeld van Prins Frederik Hendrik, dat vóór het Huis Ten Bosch stond en gedurende de oorlogsjaren in het museum was opgeborgen. Het standbeeld is op de binnenplaats opgesteld en vormt daar een zeer decoratief middenstuk.

Een gedenkteken met een bronzen borstbeeld van generaal Snijders werd voltooid, terwijl een bronzen borstbeeld van generaal Hoefer in de toegangshal van het nieuwe gebouw werd geplaatst.

Toen het Kasteel Neijenrode op korte termijn ontruimd moest worden, werd gaarne het aanbod aanvaard om de daar aanwezige wapenverzameling in bruikleen te nemen. Deze collectie bestaat uit een geharnaste ridder te paard, drie hele en drie halve harnassen, maliënkolders, helmen, hellebaarden en talrijke wapenen.

De musea van het 3e Regiment Huzaren en van het korps Rijdende Artillerie zijn opgenomen.

In het bestek van dit artikel is het niet mogelijk een overzicht te geven van al het bijzonder bezienswaardige. Volstaan mag worden met de getuigenis dat, dank zij ook de ijverige nasporingen van de huidige directeur kolonel C. A. Hartmans een verzameling tot stand is gekomen, welke de bewondering afdwingt van een ieder, die gevoel heeft voor traditie en historie.

Moge de belangstelling even groot worden als die voor het Kasteel Doorwerth, waar jaarlijks ongeveer 1500 bezoekers kwamen; al moge niet verheeld worden, dat er onder deze bezoekers velen waren, die niet uit belangstelling voor de wapenverzameling kwamen, doch in de eerste plaats om het aloude slot te bewonderen met de smaakvol ingerichte zalen van de Commanderie der Johanniter Orde.

Het compagniesrapport als middel tot tuchthandhaving

door mr. J. SCHUURMANS, Kapitein van de Militair Juridische Dienst.

Inleiding

Bij het onderricht in het militaire straf- en tuchtrecht blijkt herhaaldelijk, dat officieren — waaronder ook velen die reeds een commando hebben waaraan strafbevoegdheid is verbonden — bij het houden van een (oefenings-) compagniesrapport elementaire fouten begaan welke niet alleen liggen op theoretisch tuchtrechtelijk terrein, maar vooral ook op het gebied van de praktische tuchthandhaving. Zij blijken veelal terzake nooit enigerlei scholing of leiding te hebben gehad. Zij houden rapport naar beste weten en kunnen, naar eigen stijl, welke goed, maar evenzeer fout kan zijn.

Men hoort veelal wel zeggen dat „rapport houden” door ervaring moet worden geleerd, doch men vergeet dat het rapport zich slechts afspeelt tussen commandant en mindere, en dat de commandant er dan ook niet gauw achter zal komen, of en zo ja, welke fouten hij maakt en, nog erger, regelmatig maakt. Men krijgt door het veelvuldig doen inderdaad een zekere routine, doch de kans is groot dat aangeleerde fouten ook tot de „routine” gaan behoren.

Het belang van het goed houden van een compagniesrapport wordt te weinig onderkend en begrepen. Meestal tengevolge van onkunde, vindt men rapport houden soms een „karwei”, ziet men er tegen op en de enige zorg is er zo gauw mogelijk mee klaar te zijn. Het gewicht van de uitzonderlijk grote bevoegdheid tot opleggen van straffen, welke aan de Commandant is toevertrouwd, wordt onvoldoende aangevoeld.

Het compagnies-rapport moet cachet hebben.

Allereerst zij hier de aandacht gevestigd op art. 28 van het Reglement betreffende de krijgstucht:

„De krijgstucht zal gehandhaafd worden met waardigheid en ernst en op een krachtige, doch tevens menskundige en rechtvaardige wijze”.

Een veel voorkomende fout is dat het gestraftenrapport „ontaardt” in een aan de lopende band uitdelen en in ontvangst nemen van straffen. Nog afgezien van het feit, dat de straffen aldus zelf weinig effect zullen sorteren, zal het gehouden rapport in ieder geval niet veel betekenen. En toch kan en behoort van het gestraftenrapport zelf een zekere preventieve werking uit te gaan, ongeacht of er al dan niet een straf volgt.

De commandant moet aan het rapport een zeker cachet van waardigheid en ernst geven, hij moet het rapport alleen al tot een middel ter verbetering van de tucht doen strekken. De ernst van de vergrijpen, zal dan beslist beter tot de mensen doordringen. Het hangt waarlijk niet af van de grootte, de luxe e.d., van het compagniesbureau, doch

van de wijze van optreden van de commandant of op het compagniesbureau de juiste sfeer heerst.

Het zijn geen loze woorden die voorschrijven, dat de krijgstucht met waardigheid en ernst moet worden gehandhaafd; zij richten zich tot iedere meerdere, tot ieder die met enig gezag is bekleed. Van ieder militair wordt geëist, dat hij zich correct gedraagt, op de meerdere rust bovendien nog de plicht het voorbeeld te geven en zulks te meer bij het houden van het gestraftenrapport.

Het opleggen van een krijgstuchtelijke straf en ook het ontvangen van een straf is een zeer ernstige zaak, zowel voor de tucht van het onderdeel alsook voor de man persoonlijk. Een rechtzaal maakt op zichzelf al indruk op iedereen die er binnenkomt. Er wordt recht gesproken, dat voelt men, er is sfeer. Evenzo zal een rustig, waardig en ernstig optreden op het rapport niet nalaten indruk te maken op de mindere. Een strafoplegger echter, die tijdens het rapport met zijn voeten op het bureau in zijn stoel achterover ligt, vindt misschien zelf dat hij zich heel stoer gedraagt, doch hij zal aldus de mindere beslist niet op de juiste wijze de ernst van diens „onkrijgstuchtelijk” gedrag kunnen doen gevoelen.

Het is misschien mogelijk door razen en tieren — zelfs al zij het voorgewend — de indruk te vestigen dat de man iets heel ergs heeft gedaan. Wellicht wordt het ontzag voor de commandant (uit vrees!) er door bevorderd, doch respect (uit waardering!) zal het zeer zeker niet tengevolge hebben. Razen, vloeken en tieren geven niet alleen blijk van gebrek aan beschaving, maar zullen vaak ook door de mindere als tekenen van zwakte gezien worden. Het is overigens ook nog een vreemde gedachtengang dat met onkrijgstuchtelijk optreden de tucht zou kunnen worden aangekweekt en verbeterd. Het gaat bij het gestraftenrapport niet om de straffen doch om handhaving van de tucht.

Behalve dat men te weinig op eigen gedrag en optreden let, gebeurt het ook dat onvoldoende gelet wordt op houding en gedrag van de man die op rapport komt; ook dit doet afbreuk aan de waarde van het compagniesrapport.

Het spreekt vanzelf dat geëist moet worden dat de mindere goed verzorgd op het rapport verschijnt. De sergeant van de week dient daarop toe te zien en is er mede voor aansprakelijk, doch deze niet alléén. De commandant is in de eerste plaats aansprakelijk indien onverzorgd op rapport verschijnen regel zou zijn.

Voor een hogere commandant valt er veel te leren uit de wijze waarop de mensen, die op gestraftenrapport zijn geroepen, zich in de nabijheid van het bureau van de strafoplegger gedragen. Hun gedrag en uiterlijk zullen vaak tekenend zijn voor de tucht bij het onderdeel. Indien getolereerd wordt dat de kok, de monteur, enz., in werkplunje op rapport komen zal de tuchthandhaving veelal te wensen overlaten. Het rapport wordt dan heel gemakkelijk eer een kwestie van ondermijning dan van handhaving van de tucht.

Een rechtvaardig en menskundig rapport.

Artikel 28 R.b.d.K. schrijft voor dat de tucht zal worden gehandhaafd op een rechtvaardige en menskundige wijze. Het is zo vanzelf-

sprekend, dat bij iedere vorm van correctie rekening moet worden gehouden met de persoon, het doorgaand gedrag, alsmede de omstandigheden waaronder een vergrijp werd gepleegd, dat men zich bijna niet kan indenken dat daartegen nog zo vaak wordt gezondigd. Het doel van een straf is naast het toebrengen van leed, de tucht te verbeteren bij het onderdeel, maar vooral ook bij de man in kwestie; het komt er op aan een *ménskundige* straf vast te stellen.

Maar al te dikwijls blijkt uit straflijsten dat bij bestraffingen daarmee generlei rekening wordt gehouden. Straflieden waarop voor meerdere vergrijpen van precies dezelfde aard of inhoud — bv. een half uur te laat terugkeren van bewegingsvrijheid — steeds dezelfde straf voorkomt, doen blijken dat louter en alleen gestraft werd *omdat* een fout werd begaan, dat gestraft werd zonder enigerlei opvoedende strekking.

Het opleggen van een bij de wet toegestane straf is geen kunst, het vaststellen van de juiste „menschkundige en rechtvaardige” correctie vergt echter de volledige aandacht van de commandant en een voortdurende bezinning op de op hem rustende verantwoordelijkheid bij elk te behandelen vergrijp. Het commando is niet alleen van militair technische aard; juist de man en diens gedrag, d.w.z. diens tucht, zullen uiteindelijk de waarde van het onderdeel bepalen. Met uiterlijk vertoon wordt een oorlog niet gewonnen.

Het is noodzakelijk, dat de commandant vóór de man op rapport komt zo goed mogelijk op de hoogte is èn van de man èn van de „zaak”. Er zijn gelegenheden te over, op het schietterrein, tijdens de rust bij marsoefeningen, enz., om met iedere man van het onderdeel een persoonlijk praatje te maken. Men heeft dan al gauw door welk vlees men in de kuip heeft.

Voor het geval men een gerapporteerde persoonlijk niet of onvoldoende kent, moet het oordeel van de pelotonscommandant worden ingewonnen. Het is duidelijk dat ook de straflijst mede in beschouwing behoort te worden genomen.

Behalve de man moet men de „zaak” kennen, dat wil zeggen weten voor welke vergrijpen de man werd gerapporteerd. Het rapport wordt tevoren dus goed bekeken. Doet men dat niet dan zal op het rapport gemakkelijk een of ander punt over het hoofd gezien worden, waardoor het verhoor, na de strafaanzegging eigenlijk moet worden „heropend”. Er moet dan of aan de reeds opgelegde straf en strafreden worden gedokterd of de rest, die oorspronkelijk over het hoofd werd gezien, wordt maar „vergeten”. En welke indruk zal zo iets op de man maken?

Het onderzoek op het compagniesrapport.

Bij het binnenkomen en melden inspecteert de commandant met één oogopslag tenue, uiterlijk en wijze van optreden. Op kleine fouten wordt meteen gewezen. Bij ernstige tekortkomingen wordt de man naar buiten gestuurd om een en ander te herstellen, zonodig moet hij daar wachten tot alle anderen op rapport zijn geweest. Is echter alles prima in orde dan kan het zeer nuttig zijn een blijk van goedkeuring te geven. Immers de tucht wordt niet uitsluitend met straffen en terechtwijzigingen gehandhaafd.

Zoals reeds werd opgemerkt moet van het compagniesrapport zelf

reeds een preventieve werking uitgaan. Het optreden van de commandant is daarvoor bepalend. Het is onjuist gedurende het rapport houden steeds naar het bureau, of naar de schoenen van de man te kijken. De strafoplegger moet de man aankijken, deze moet voelen dat hij voor zijn *commandant* staat.

Ook al is het betreffende rapport of proces-verbaal nog zo duidelijk, zelfs al is de strafoplegger getuige geweest van het gebeurde, dan nog is het horen van de man, alvorens tot bestraffing over te gaan, verplicht. De mindere moet gelegenheid hebben om zich te verdedigen, dat wil zeggen omstandigheden, die zijn gedrag rechtvaardigen aan zijn commandant mede te delen. Het straffen uit de zadel is in strijd met de wet en maakt de strafoplegging nietig.

De verplichting om de man te horen houdt natuurlijk niet in, dat de commandant de man maar tot in het oneindige moet laten doordra-ven, alle gelegenheid moet geven met smoesjes voor de dag te komen. Wanneer men dat toelaat, wordt er al gauw van alles met de haren bijgesleept, met als gevolg dat men door de bomen het bos niet meer ziet, dat zelfs bepaalde punten uit het rapport — meestal nog de belangrijkste — tenslotte totaal over het hoofd worden gezien.

Het is daarom een goede methode de gerapporteerde feiten duidelijk vast te leggen en zich in het begin te bepalen tot het vragen of deze feiten gebeurd zijn, en slechts genoegen te nemen met de antwoorden „ja” of „neen”. Immers door „ja of neen maren” te accepteren, belandt men meteen op allerlei zijpaden, welke onherroepelijk leiden tot tijdverspilling en vertroebeling. Bovendien voelt de man dat hij kans maakt met zijn smoesjes; hij mag ze immers uitspelen.

Pas nadat de feiten met „ja” en „neen” zijn vastgesteld wordt aan de man gelegenheid gegeven zich te rechtvaardigen. De excuses zullen dan in het algemeen al heel wat minder geworden zijn, omdat het onjuiste doen of nalaten middelerwijl ook beter tot betrokkene zelf zal zijn doorgedrongen. In het algemeen bestaat bij de man al is het dan soms onbewust de neiging de aandacht af te leiden op niet terzake doende kwesties. De strafoplegger doet er daarom goed aan zich te blijven bepalen tot wat de man in kwestie deed en de onjuistheid daarvan.

De soldaat die een grote mond heeft gegeven aan een korporaal, zal bijvoorbeeld direct kunnen beginnen te zeggen:

„Ja, maar, kapitein, die korporaal zoekt mij altijd, en die korporaal maakte ook nu alleen aanmerkingen op mijn tenue, maar niet op dat van anderen, die er veel erger uitzagen.”

De commandant — en vooral de jonge en minder ervaren commandant — die zich laat verleiden hierop in te gaan, zal al gauw met een onderzoek tegen de korporaal in plaats van tegen de gerapporteerde soldaat bezig zijn. Hij begeeft zich op glad ijs, komt mogelijkerwijs zelfs in een debat met de soldaat over wat een korporaal wel en een soldaat niet mag zeggen en doen.

De feiten zijn duidelijk. De man heeft een grote mond gegeven en dat is in strijd met de krijgstuicht. Als de korporaal de man onjuist behandeld zou hebben, had de soldaat zich moeten beklagen, maar niet zelf ook onjuist moeten gaan handelen, want dan pleegt hij zelf een vergrijp en dat is het punt dat hier aan de orde is. Trouwens het beschul-

digen van de korporaal is een zeer ernstige zaak, dus de man moet ook van de ernst en mogelijke consequenties daarvan worden doordrongen. De strafoplegger moet zich dus bepalen tot dat wat de man deed. De man heeft al gezegd hoe de korporaal handelde, dat wordt zo nodig apart onderzocht.

Een ander geval.

De commandant van een onderdeel is enige dagen afwezig. Hij heeft het commando niet overgedragen. De oudste officier is van de afwezigheid van de commandant op de hoogte en dus in feite waarnemend commandant. Indien deze oudste officier nu gestraft zou worden voor de slechte gang van zaken bij de troep, zou hij zich mogelijkwijze er op kunnen beroepen dat hem het commando niet was overgedragen. Heeft het zin met hem op de al of niet juistheid van de handelwijze van de eigenlijke commandant in te gaan? Neen. En toch zoiets gebeurt maar al te vaak.

Indien de commandant zich niet tot de juiste behandeling van de feiten beperkt, haalt hij zich veel moeilijkheden op de hals. De kans is zelfs groot dat tenslotte aan de juistheid van het rapport wordt getwijfeld. Dit gebeurt zelfs heel gemakkelijk als de rapporteur tot een ander onderdeel behoort. De smoesjes zijn goed verzonnen, de rapporteur is niet bij de hand, de commandant gaat de man geloven, hij gaat twijfelen aan het rapport. Dit is heel erg; juist de waarheid van het rapport van een meerdere mag niet dan in geval er zeer grondige redenen voor zijn in twijfel worden getrokken. De discipline wordt anders in zijn grondpijlers aangetast.

Een soldaat werd eens door een onderofficier van een ander onderdeel, buiten het garnizoen, gerapporteerd voor het niet groeten. De commandant kwam er toe aan de rapporteur schriftelijk te vragen hoe het zicht op de weg was, of het verkeer druk was, hoe breed de weg was en dergelijke. Uit de vragen blijkt dat de commandant aan de zijde van de gerapporteerde stond. Zeer waarschijnlijk is een en ander *mede* het gevolg van de *wijze* van rapport houden.

Bij niet groeten valt bijna nooit vast te stellen of de man de meerdere al dan niet gezien heeft. Maar gaat het daarom? De man moet opletten, moet zorgen dat hij zijn meerdere ziet. Hij is pas geëxcuseerd als hij de meerdere tengevolge van omstandigheden niet heeft *kunnen* zien. Zulks zal in de eerste plaats beoordeeld moeten worden door de betrokken meerdere-rapporteur.

De rapporteur zag in casu de man wel en vond kennelijk in de omstandigheden aanleiding tot rapporteren. Bovendien indien het zicht, enz., de redenen van het niet-groeten waren geweest, zou de man dat ongetwijfeld tegen de rapporteur hebben gezegd. De laatste zou zulks in het rapport hebben vermeld. Het behandelen van een rapportje als hiervoor omschreven geeft aan, dat de soldaat er in slaagde zijn commandant in smoesjes te verstrikken. Hij slaagde er zelfs in te bereiken dat de commandant de tucht ging ondermijnen. Het is immers wel duidelijk wat de betrokken soldaat tegen zijn makkers zal hebben gezegd. Meestal zijn het ook nog de twijfelachtige figuren die met allerlei smoesjes de waarheid trachten te verdraaien en daarmee succes hebben. En de eerlijke soldaat? Hij geeft alles toe én krijgt wellicht zon-

der verder commentaar een „poeier”. De tucht bij het onderdeel kan men zich gemakkelijk indenken!

Men vergete niet dat de commandant op bloot gemoedelijke overtuiging straft, wettige bewijsmiddelen worden niet vereist, en het is geenszins nodig, dat de man toegeeft dat hij het vergrijp begaan heeft.

Dit wil natuurlijk niet zeggen, dat de commandant niet verplicht zou zijn een onderzoek in te stellen of getuigen te horen indien de man zich op getuigen of omstandigheden beroept ter staving van zijn onschuld. De goede commandant doet dit terdege. Doch de man moet ook weten dat hij niet straffeloos zijn commandant iets op de mouw kan spelden.

Er is ook geen „welbewust” handelen of nalaten nodig om te kunnen concluderen dat er sprake is van een krijgstuchtelijk vergrijp; de man hoeft niet toe te geven dat hij *wist* dat wat hij deed of naliet een krijgstuchtelijk vergrijp opleverde. Toch treft men deze foutieve opvatting vaak aan in gevallen waarin de man blijft volhouden, dat hij er geen idee van had dat zijn gedragingen strijdig waren met de krijgstucht en dat men hem dat ook nooit gezegd had. De commandant volstaat dan ten onrechte met een waarschuwing en de mededeling dat hij het nu voor de toekomst wel weet.

In de praktijk blijkt dit vaak uit vele compagniesorders. Immers, de Commandant beseft wel dat hij niet door kan gaan met het geven van waarschuwingen totdat hij iedere man heeft gewaarschuwd. Hij geeft daarom in zo'n geval een order uit waarin hij een bepaalde onkrijgstuchtelijke gedraging, waarvoor hij niet heeft gestraft omdat hij de smoesjes van de man geloofde, verbiedt. Er is natuurlijk niets tegen dat een hogere commandant zijn ondercommandanten het toezicht op bepaalde vergrijpen nog eens extra op het hart bindt. Bij grensgevallen kan het evenzeer juist zijn teneinde alle twijfel uit de weg te ruimen een bepaalde gedraging bij order als vergrijp aan te duiden. Doch compagniesorders waarin gedragingen welke vanzelfsprekend al in strijd zijn met een goede krijgstucht, zoals orders waarbij verboden wordt, papier e.d. tussen de beplantingen te gooien, van trapeleuning te glijden, op muren en deuren te schrijven enz., geven in het algemeen aan dat de commandant de eerste overtreding niet heeft gestraft, omdat hij te „zacht” was.

Tenslotte kunnen wij dan orders aantreffen beginnende met: „Er wordt nogmaals opgewezen dat het verboden is.”. Hieruit kan slechts geconcludeerd worden dat de tucht maar vooral de handhaving daarvan door de commandant véél zo niet álles te wensen overlaat.

Een wetboek, of verzameling compagniesorders houdende een opsomming van krijgstuchtelijke vergrijpen is onnodig. Het bepaalde in art. 1 R.K., met de toelichting in de volgende artikelen, is in het algemeen een volkomen duidelijk richtsnoer voor de vaststelling van wat in strijd is met de krijgstucht.

Na het verhoor.

Nadat de zaak is onderzocht en de dader, c.q. de getuigen zijn gehoord, dient in het algemeen niet onmiddellijk de straf te volgen. De commandant gedrage zich niet als een automaat, waaruit tegen inlevering van een rapportje de nodige straffen naar buiten rollen. Strafof-

legging is het uiterste middel van tuchthandhaving, doch niet alleen het toebrengen van leed, maar zeer zeker ook verbetering van de tucht dient er aan ten grondslag te liggen.

Het zal welhaast steeds mogelijk zijn de man met de straf iets méér mee te geven. Het zal een gunstig effect hebben als de man duidelijk gemaakt wordt, wáárom hij gestraft wordt, wáárom wat hij deed niet getolereerd kan worden, welke consequenties aan zijn gedrag, aan het veronachtzamen van voorschriften verbonden kunnen zijn. De man hoeft niet toe te geven dat hij inziet dat hij straf verdiende, en dat hoeft ook niet gevraagd te worden. Maar een enkel raak woord, een goed gekozen voorbeeld, zal de man bij blijven, zal hem het waarom van de tucht beter doen begrijpen en eerder bewerkstelligen dat de man zich in den vervolge beter gedraagt.

Immers het zal veel afhangen van het milieu, waaruit de man komt, of hij van bepaalde gedragingen de ernst wel of niet zal kunnen inzien. De jongeman, die thuis de nodige tucht — in het algemeen of op een bepaald gebied — heeft ontbeerd, zal men niet met straffen alléén de gewenste tucht kunnen bijbrengen. Hij begrijpt het niet en hij voelt het niet aan. De straf zal hij alleen kunnen zien als een van de ongemakken, die aan de militaire dienst zijn verbonden. Hij moet „tucht-minded” gemaakt worden.

Een vrijwilliger werd dronken in de straatgoot aangetroffen. Hij was al eens meer daarvoor gestraft. Zijn commandant zei tegen hem: „Als jij in het dorp waar je vandaan komt dronken langs de weg ligt, zullen de mensen hoogstens zeggen: daar ligt die zuiplap weer, het zou een zegen zijn voor zijn vrouw als hij dood was. Maar hier in het garnizoen waar de mensen je niet kennen, wordt gezegd: „Daar ligt weer zo'n mooie vrijwilliger het lijkt wel alsof al die kerels in dienst zijn gegaan om te kunnen boemelen. Weet je wat jij doet? Je haalt de naam van al je collega's door het slijk. Wat ben je eigenlijk waard?”

Het ongevraagde antwoord was: „Ik begrijp het Luitenant, ik heb het volle pond verdiend. Ik heb het zo nooit bekeken”.

Voor een straf alleen zou deze man waarschijnlijk slechts zijn schouders hebben opgehaald.

Het is logisch dat de man niet altijd spontaan toe zal geven dat hij straf verdiend heeft en dat is ook niet nodig. Maar dat hij het niet toegeeft wil nog niet zeggen dat het hem „niets doet”.

Waar het om gaat is: *begrip* bij te brengen voor tucht, voor gehoorzaamheid aan alle bevelen en voorschriften. De straffen zijn er om overtredingen te corrigeren, de ernst ervan te doen gevoelen. Het aankweken van gevoel voor tucht zelf, is oneindig veel belangrijker. Afwijkingen van regelmaat en orde blijven meestal niet beperkt tot bepaalde punten. Het groeten wordt verwaarloosd, de tenue is niet correct. Zou het daar nu bij blijven? Als bij een onderdeel het groeten niet correct geschiedt, en het met de tenue niet zo nauw wordt genomen, dan is het hoogst onwaarschijnlijk dat alle overige militaire verplichtingen wel goed worden nagekomen. Zodra de tucht gaat verslappen, zal dit over de gehele lijn van de dienst merkbaar zijn. De consequenties zijn dan niet meer te overzien.

Bij het repareren van een machine werden niet alle voorgeschreven veiligheidsmaatregelen in acht genomen. Het waren allemaal prima

monteurs. Zij wisten alles zo goed, zij zouden geen brokken maken. Als ze maar goed uitkeken, kon er immers niets gebeuren. Het ging lang goed. Plotseling kreeg een van de monteurs een ernstig ongeluk door het nalaten van een van die veiligheidsmaatregelen. De verantwoordelijke monteur-meerdere kwam voor de Krijgsraad.

Kan men zich nu voorstellen, dat de betrokken monteurs indien *het gevoel voor tucht* goed was geweest, ook dermate nonchalant zouden zijn geweest? Onvoldoende gevoel en begrip voor tucht leiden tot kleine vergrijpen en behalve dat kleine oorzaken grote gevolgen kunnen hebben, geven kleine vergrijpen die tot een gewoonte worden aanleiding tot steeds grotere verslapping van de tucht.

Men hoort wel eens de vraag stellen of het feit dat men met ongepoetste schoenen op het rapport van de C.C. komt, nu zo erg is. Men kan dan verder gaan en vragen of het zo erg is dat de schildwacht met ongepoetste schoenen enz. op post staat; hij let toch goed op en daar komt het op aan. En is het dan zo erg dat hij tegen het wachthuisje of tegen een hek leunt? Hij let zeer goed op.

Het begrip van de discipline is hier zoek! Het gaat niet om die ongepoetste schoenen, het tegen het hek leunen. Waar het om gaat, is dat in alle omstandigheden alle bevelen en voorschriften, zelfs al ziet men het nut er niet van in, stipt worden opgevolgd. Dáártoe moet de commandant zijn mensen opvoeden. En speciaal diegenen, die op rapport komen omdat zij in strijd met de tucht handelden, moet dit duidelijk gemaakt worden. De onjuiste gedraging kan ook gevaarlijke consequenties hebben. De ongevallen door met wapens op elkaar te richten zijn genoegzaam bekend. De man, die voor het richten op een ander wordt gestraft zal het beter begrijpen als hij hoort welke ongelukken op deze manier reeds zijn gebeurd. Is de gedraging op zich van onbetekenende aard, dan is het vooral noodzakelijk het *belang* en het *doel* van de tucht onder de aandacht te brengen, en erop te wijzen hoe men stap voor stap van kwaad tot erger vervalt.

In een oorlog zal het stipt volgens de voorschriften en orders handelen een levenskwestie zijn zowel voor iedereen persoonlijk als voor de kameraden. In tijd van vrede moet men dit leren *doèn* en ook leren *begrijpen*. Er zijn voorbeelden te over van de desastreuze gevolgen van het niet nakomen van ogenschijnlijk onbelangrijke voorschriften.

De militair die niet gewend is zijn taak geheel juist uit te voeren, zal wellicht in tijd van oorlog wel goed willen, maar niet meer goed kunnen handelen.

Op het compagniesrapport gaat het derhalve niet alleen en ook niet in de eerste plaats om de straf als middel tot tuchthandhaving, doch vooral om het *bevorderen* en *aankweken* van de tucht. Het compagniesrapport zelf moet al een middel tot aankweken en handhaven van de tucht zijn.

Geef de man iets meer mee dan alleen een straf!

Enige groepspsychologische aspecten van de militaire groep op het gevechtsveld

door H. A. VAN RENESSE, *Majoor K.N.I.L. b.d., Psych. Cand.*

II (Slot van blz. 447)

De commandant als groepsleider.

Wij hebben gesteld dat er in vreedstijd over het algemeen niet de minste aanleiding voor zou zijn om de kleine militaire groep sociaal-psychologisch anders te beschouwen dan identieke groepen in andere gemeenschappen. Ook in de kleine militaire groep zullen wij het fenomeen van de informele leider zien optreden, zij het dan — door de specifiek militaire omstandigheden — niet zo op de voorgrond tredend als bv. in het bedrijfsleven. Deze informele leiders zullen dus voorkomen naast de militairhierarchye commandanten, wij zouden haast zeggen, dit is normaal, gewoon, en kan zich ook heel goed verdragen. Is de informele leider wat negatief gericht, dan is het een „lastig onderdeel”, veel straffen, uitvallers, enz., is hij daarentegen positief gericht, dan vinden wij een „goed onderdeel”. Immers de informele leider is de exponent van de groep en heeft de leiding van het streven naar het groepsdoel, dat dus positief dan wel negatief gericht kan zijn.

In oorlogstijd en speciaal op het gevechtsveld is deze situatie echter onbestaanbaar. Immers wij hebben gezien, dat alleen de groep als groep in staat zal zijn het gemeenschappelijke, het wij-van-de-angst, op te brengen om de angst te kunnen overwinnen en in deze groep is de groepsleider de meest belangrijke figuur, de leider voor het bereiken van het gemeenschappelijke. De groep zal dus DEZE leider volgen en NIET de militairhierarchye, wat aanleiding kan geven tot catastrophale situaties, zoals vlucht van onderdelen, het weigeren verder voorwaarts te gaan, enz. enz.

Zien wij dus, dat in vreedstijd de situatie „militairhierarchye commandant-informele groepsleider” niet vreemd behoeft te zijn, in oorlogstijd is dit niet mogelijk en moet dus de militairhierarchye commandant tevens informele groepsleider zijn. Het zal echter duidelijk zijn, dat deze samensmelting niet zomaar plaats vindt bij het betreden van het gevechtsveld, integendeel, de militairhierarchye commandant zal reeds in vreedstijd moeten trachten de exponent te worden van zijn onderhebbende groep, de leider voor het streven naar het groepsdoel, een kameraad onder kameraden. Hij zal dan reeds moeten trachten het groepsdoel positief te stellen, d.w.z. samen te laten vallen met het militaire doel. In het voormalige K.N.I.L. werd dat — zij het dan wellicht niet bewust op deze gronden — onder meer tot uiting gebracht in de beoordelingslijsten van de officieren. Men gaf daarin dan een oordeel in hoeverre de betrokken officier voor een onderdeel van een bepaalde landaard geschikt was. Aan de andere kant hoorde men dikwijls dat officieren verklaarden dat een bepaalde landaard hun niet „lag” en daarvoor dan veelal bepaald irrelevante redenen opgevend. In beide gevallen was hier in feite sprake van een bepaalde mindere of meerdere

geschiktheid om zich door hun onderdeel te laten accepteren als groeps-leider.

De taak van de commandant is wel zeer verzwaard, doordat er nu eisen worden gesteld, die wezenlijk anders liggen dan vroeger⁹⁾. Was het vroeger voldoende over adequate militaire kennis en kundigheden te beschikken om hem gezag te geven tegenover de „troep”, thans is, behalve deze uiteraard noodzakelijke vaardigheid, nog een andere zeer belangrijke factor aan de orde, nl. de zorg voor de groepsbinding en wel de noodzakelijke GEVOELSbinding. Hij moet de leden van de groep brengen van het naast elkaar leven tot een gemeenschappelijk leven op dieper grijpende emotionele basis. De soldaat moet zich in dit gemeenschapsleven zonder conflicten met die gemeenschap inpassen, zodanig dat hij deze gemeenschap niet als een onverdraaglijke belasting ondervindt. En dit gebeurt niet zo-maar, doch moet doelbewust en met toepassing van de kennis over de groepsontwikkeling geschieden.

Deze taak van de commandant is een uiterst belangrijke en is niet een ieder gegeven, ook al voldoet hij ook overigens op uitnemende wijze aan de overige eisen. Selectie in dit opzicht is dan ook een eerste vereiste en daarna vooral ook de opleiding in sociaalpsychologisch opzicht en kennis van de praktische toegepaste psychologie. Wij kunnen ons niet aan het gevoel onttrekken, dat dit nog onvoldoende wordt ingezien, zodat deze opleiding binnen de totale opleiding tot de „vergeten groepen” behoort. Een ernstige waarschuwing is hier zeker op zijn plaats en, evenals in het bedrijfsleven aan deze vorming de grootst mogelijke aandacht wordt besteed, zo dient ook de militaire leider, ongeacht de rang, een diepgaande vorming te ontvangen op het gebied van leidinggeven, gezien ook nog de wel zeer bijzondere omstandigheden op het gevechtveld.

Het gesproken woord en het teken.

In de laatste wereldoorlog en ook in de „oorlogjes” daarna, verbaasde men er zich over, dat wanneer een oprukkend onderdeel vuur kreeg, het dikwijls meer dan een half uur duurde, voordat het onderdeel tot actie overging, zelfs al waren er maar een paar schoten in het wilde weg afgevuurd. En dit gebeurde niet alleen bij jonge onervaren troepen, maar ook bij de veteranen, zelfs als de terreins- en andere omstandigheden helemaal niet bijzonder onaangenaam waren. Men vroeg zich af, hoe dit mogelijk was. Groepspsychologisch is dat echter zeer wel te verklaren.

Zo bleek na „retrospectieve” ondervragingen dat in zo'n geval de morele desintegratie volkomen is. De gehele groepsorganisatorische eenheid verdwijnt tijdelijk, wat een krachtig geheel was, is nu een hoeveelheid individuen geworden. Dit is onvermijdelijk het geval. Wanneer mannen in een lijn voorwaarts gaan, zien en horen zij elkaar, hebben daarom het gevoel een eenheid, een groep te vormen. Wanneer zij elkaar nu niet meer kunnen zien (de isolatie!), weten zij niet waar de anderen zijn en de onderlinge binding is verloren. Dit veroorzaakt een in-activiteit tegen het plotseling optredende en alom bedreigende: de angst!

⁹⁾ Zie ook: „Gruppenführung in militärischen Einheiten”.

Voordat men nu tegen de vijand (lees de angst) kan optreden, moet de binding tussen de individuen tot groep hersteld worden en dit blijkt voornamelijk mogelijk te zijn door het gesproken woord.

Het gesproken woord is een veel sterkere binding dan het zien, het enkele woord „voorwaarts” blijkt veel meer herstel van binding te geven dan het „voorbeeld” door b.v. op te staan en voorwaarts te gaan, al of niet gepaard gaande met een teken. Dit laatste betekent alleen initiatief, het gesproken woord samenbundelend initiatief!

Wat blijkt hieruit?

Doordat de manschappen ieder visueel en vooral auditief contact met elkaar verloren hebben, kunnen de betrekkingen niet meer voldoende worden beaamd, zelfs al is er een rationele overtuiging, dat de kameraden dicht in de buurt moeten zijn. De groep verwordt dan tot een soort groepsvorming, die wij met menigte of massa kunnen betitelen. Hier is een ongedifferentieerd en vaag wij. In feite heeft de groep als groep opgehouden te bestaan, in zoverre, dat het groepsdoel, het overwinnen van de angst en daardoor de doelstelling van de oorlogsvoering nastrevende, — zij het dan ook vaag — blijkbaar nog wel aanwezig blijkt te zijn. Van het grootste belang is het dus de betrekkingen weer te herstellen, te beamen, tot een wij-van-de-angst te geraken en dit kan alleen bereikt worden door de communicatieuitingen en wel in het bijzonder door de aanwijzing, hetzij door de gestes of gebaren, hetzij door de spraak, hetzij door beiden.

Waarom alleen tot een wij-van-de-angst en b.v. niet tot een wij-van-de-woede, al of niet gepaard gaande met een lust tot agressie of een drang tot het bereiken van een gemeenschappelijk succes, waarbij de korpstrots een voorname rol speelt?

Inderdaad kan een wij-van-de-woede optreden al of niet gepaard gaande met lust tot agressie, korpstrots en wellicht nog andere factoren. Dit vindt echter niet plaats op het gevechtsveld — en daar spreken wij hier over —, dus op de plaats waar de soldaat onmiddellijk voor de dood staat en zich dus in zijn existentie bedreigd gevoelt. HIER komt hij te staan tegenover het onbepaalde, het onaangrijpbare, het abstracte: de angst! Woede, agressie impliceert een gericht zijn tegen, dus een concreet object, een reëel iets waartegen de woede, de agressie kan optreden. En juist dit concrete, reële is niet aanwezig. M.a.w. de groepsbinding kan, door welke factoren dan ook, bestaan uit een wij-van-de-woede, agressie, korpstrots enz., in die perioden vóór het betreden van het gevechtsveld, doch eenmaal voor de angst gesteld, zal alleen het wij-van-de-angst voldoende psychische energie kunnen opbrengen om tot een zelfrealisatie te komen.

In alle gevechtsterreinen is gebleken, welk een grote invloed het gesproken woord, de taal, heeft voor het herstellen van de groepsbetrekkingen, voor het „close-up”- of „face-to-face”-contact. Men kan met enige overdrijving zeggen, dat in het gevecht de spraak wellicht even belangrijk is als het afgeven van vuur. In dit opzicht overtreft de spraak verreweg de gestes of gebaren, welke laatste dikwijls onvoldoende blijken om de groep zodanig samen te bundelen dat de angst overwonnen kan worden.

Na de gevechten op Burton Island schreef Staff Sergeant Pete F.

Deine van het 17th Infantry Regiment:

„I knew the men were afraid and careless at the same time. Though some were being killed, the others would not take even average precautions in going after the enemy installations as we passed through them. I knew they were afraid because I was aware of my own fear.

Then I asked myself why it was that we felt fear in each other and I realized it was because all of the leaders had quit talking. I knew then that the only way to get confidence back into the platoon was to talk it up, as a man may do in a football game. I continued my own attack on the enemy shelters and spider holes, but there was this difference, that I began now yelling to others „watch me, this is what you are supposed to do, get at it, keep working, keep your eyes open”. Soon the platoon became collected and began to operate, but I kept talking until the end, because I had learned something new: leaders must talk if they are to lead, action is not enough, a silent example will never rally men”¹⁰⁾.

Duidelijk spreekt ook een rapport van een korporaal groepscommandant op Bengkalis (Sumatra) tijdens de tweede politionele actie:

„De verkenners van mijn groep, die circa 100 m vóór de groep uitliepen, staken juist een stuk open alang-alang veld over, toen uit de tegenoverliggende bosrand een tweetal schoten vielen. De groep viel als een blok in het hoge gras neer en dekte zich alsof ze onder zwaar vijandelijk vuur lag. Zij hadden hun hoofd totaal verborgen en keken niet op of om. Dit duurde zo enige tijd, totdat ik begon te schreeuwen en hun aanspoorde tot verdere activiteit. De soldaten van de groep keken op en kwamen tot voortgang in de actie”.¹¹⁾

Deze citaten spreken voor zichzelf! Als symboolbesef, d.w.z. het besef dat deze uitingen iets betekenen of verzinnebeelden, is de taal veel indringender dan het gebaar of de geste; het wezenlijke van het taalgebruik berust in het feit, dat bepaalde taalklanken tot index worden voor het samenhandelen, door de spraak is de menselijke groepsvorming en de typisch menselijke gemeenschap mogelijk¹²⁾. Hierbij moet dan nog worden opgemerkt, dat het hier niet in de eerste instantie gaat om de betekenis van wat er gezegd wordt, doch om het feit dat er wat gezegd wordt! Wij zouden haast zeggen, het ligt hier meer op het „auditieve” vlak.

Gaat het hier in feite nu werkelijk om het auditieve of visuele, of ligt de kern van de communicatie in het doorgeven van het gesproken woord of het teken?

Wij geloven niet dat het doorgeven inderdaad de kern is. Natuurlijk is het een zeer belangrijke factor, immers het is het middel om te bereiken dat ieder lid van de groep zich gaat realiseren dat de groepsbinding nog aanwezig is. Zonder dit middel gebeurt er niets. Even goed gebeurt er niets als het gehoor- of gezichtsapparaat niet in orde is. Het is echter de prikkel, die deze realisatie bewerkstelligt, waarbij deze

¹⁰⁾ „Men against fire” p. 142.

¹¹⁾ Eigen ervaring.

¹²⁾ Chorus, p. 180 e.v.

prikkel alleen door het doorgeven wordt overgebracht, gedistribueerd! Het doorgeven is dus slechts een middel, een werktuig, ten behoeve van de prikkel, het auditieve of het visuele!

Opmerkenswaard is hier bovendien nog, dat het auditieve en visuele contact zo zonder meer door de groep geaccepteerd wordt. Vindt in normale omstandigheden, bv. in het bedrijfsleven, een groepsbesluit plaats na voorafgaand overleg, op het gevechtveld komt dit niet voor, kan ook niet! Blijkbaar is onder deze omstandigheden de groepsbinding al zo sterk, dat de groepsleden voldoende vertrouwen hebben in degene die dit communicatiemiddel hanteert, al zal dit vertrouwen wel niet ieder groepslid gegeven worden. In dit verband speelt de sociale status in de groep natuurlijk ook een belangrijke rol.

Het vuren.

Een ander aspect van deze auditieve beïnvloeding van de versterking van de groepsbetrekkingen is wel het afgeven van vuur met de ter beschikking staande vuurwapens. Tot ieders grote verrassing is gebleken dat in het gevecht slechts circa 20% van de manschappen daadwerkelijk van zijn vuurwapens gebruik maakt, zelfs in situaties die bepaald catastrophaal genoemd kunnen worden. Bij gehouden onderzoeken kwam tot uiting, dat het afgeven van vuur niet in de eerste instantie bedoeld was als vernietiging van de vijand, maar grotendeels als samenbindende factor tussen de groepsleden, dus als een versterking van de betrekkingen van de groep. In principe komt dit dus neer op dezelfde functie als de taal zoals hiervoren is beschreven. Het is als het ware een groepssymbool, dat aangeeft dat de groep er nog is, dat men zich niet bezorgd hoeft te maken en de groep rustig kan volgen. Het betekent dat de face-to-face-binding nog steeds in stand is en dat het individu op zijn medegroepsleden kan blijven rekenen. Het hanteren van dit symbool nu eist initiatief, het is niet zo, dat men kan zeggen: „geef de soldaat een goede training met zijn wapen en natuurlijk zullen ze dan hun wapen gebruiken”. Deze natuurlijkheid blijkt niet te bestaan en het is dan ook volkomen verklaarbaar dat diegenen, die het groepssymbool hanteren, nl. die het initiatief opbrengen om tot vuren over te gaan, gerekend mogen worden tot die leden van de groep, die de hoogste sociale status in de groep hebben. De gevechtswaarde van de groep staat en valt met deze leden.

Evenzo is echter vast komen te staan, dat de mannen die niet vuren, diegenen dus, die een lagere sociale status hebben, niet van lafhartigheid kunnen worden beschuldigd, integendeel, men vindt de dappersten onder hen, die in een handgemeen tonen wat zij waard zijn, mits. . . de groep goed gesloten is, d.w.z. de betrekkingen in de groep voldoende krachtig en de leiders aanwezig.

„To return to the beginning, in the Makin Island fight, one battalion of the 165th Infantry Regiment was stoutly engaged all along the front of its defensive perimeter throughout the third night. The enemy, crazed with sake, began a series of banzai charges at dusk, and the enemy pressure thereafter was almost unremitting until dawn came. Every position was ringed with enemy dead. We began the investigation to determine how many of our men had fought

with their weapons. We could identify only 36 men as having fired at the enemy with all weapons. The majority were heavy-weapon men. The really active fires were usually in small groups working together. There were some men in the positions direct under fire and attack, who did not fire at all or attempt to use a weapon even when the position was overrun."¹³⁾

Het is voor een commandant van een militaire groep van groot belang, om zijn aantal „vurenden” zo hoog mogelijk op te voeren, om welke reden iemand dan ook tot vuren overgaat. Men heeft getracht de „niet-vurenden” in een positie te brengen, dat zij door groepsdruk gedwongen worden vuur uit te brengen. Het is nl. gebleken, dat de vurenden over het algemeen bewapend waren met de zwaardere wapens. Het bedienen van dit zwaardere wapen geeft groepspsychologisch onmiddellijk een hogere sociale status aan de man, doch deze status eist dan ook onverbiddeijk dat hij tot de vurenden zal moeten behoren en dus inderdaad vuur zal moeten uitbrengen.

Krijgt nu dus een man van de groep niet-vurenden een zwaarder wapen toegewezen, dan komt hij in een dwangpositie. Accepteert hij deze hogere status, dan houdt dit onherroepelijk in, dat hij in den vervolge vuur zal moet afgeven (en dan heeft de commandant zijn zin!). Kan hij dit om een of andere reden niet, durft hij dit niet aan, dan ziet men het verschijnsel, dat hij zich tegen zijn benoeming zal verzetten, voorgevende dat het wapen te zwaar is, hij te zwak is, slechte ogen heeft enz. De praktijk wijst uit, dat de flinkeren de nieuwe status aanvaardden en de minder flinken zich hieraan onttrekken. Deze laatste groep was dus voor het vuurgevecht — en dus voor een strijdend onderdeel — minder gewenst, omdat het uitbrengen van vuur nu eenmaal essentieel is voor de oorlogvoering. Om deze mannen nu meer effectief in de oorlogvoering in te schakelen, heeft men ze — bij wijze van proef — ingedeeld bij een onderdeel, waarbij ze niet individueel behoefden te vuren, doch in groepsverband een wapen moesten bedienen, b.v. een stuk artillerie. Veelal bleken zij hier uitstekend te voldoen. Zo krijgt men bovendien the right man on the right place.

Het niet vuren kan echter ook nog wel een andere oorzaak hebben. In vele gevechtsterreinen is het herhaaldelijk voorgekomen, dat vijandelijke soldaten duidelijk te zien waren zonder dat er een schot werd afgevuurd. Voor velen is het gemakkelijker te vuren op een huis, een boom, een bosje, dan op een menselijk wezen, dat als zodanig herkend wordt. Het is heel wat anders te vuren op „de vijand in de bosrand”, zonder dat men de vijand inderdaad waarneemt, dan op de vijand, die als mens wordt waargenomen. Iedere normale westerse soldaat zal dit hebben. Hoe komt dat?

De soldaat is wat zijn huisgezin, zijn godsdienst, zijn school, zijn morele code, zijn idealen enz. van hem hebben gemaakt. Het leger kan dit niet veranderen, het moet rekening houden met het feit, dat hij van een beschaving komt, waarin agressie, verbonden met het nemen van het leven, verboden is en niet aanvaardbaar. Dit is een deel van hemzelf en dus een grote handicap als hij in het gevecht treedt. Dit is een emotionele en geen intellectuele rem, zodat het niet weg te redeneren

¹³⁾ „Men against fire” p. 55.

is met intellectuele argumenten zoals „kill or be killed”. Hier wordt te weinig aandacht aan besteed en meestal wordt maar voetstoots aangenomen, dat de man zo goed met zijn wapen geoefend is en dat hij het schieten zo „leuk” vindt. Maar zo eenvoudig ligt het niet.

„In the 184th Infantry Regiment, during the Kwajalein battle, we saw two objects floating by, 200 yards out in the lagoon. They looked like the heads of swimming men. From foreward of us, there was a spattering of fire which kicked up the water around the objects. The rifle-men close around me — there were about ten of them — held their fire. I then turned my fieldglasses over to them, saying: „Take a look and you will see that those men are wasting their ammunition on blocks of wood.” They did so and within a few seconds they were firing like mad at the objects. They had formed a release in the very information which I had supposed would cause them to hold their fire.”¹⁴⁾

Het is daarom redelijk te geloven, dat de normale soldaat — de man die de geestelijke en lichamelijke inspanningen van het gevecht kan verdragen — toch een innerlijke en veelal onbewuste weerstand heeft om een medemens te doden en dat hij niet uit vrije wil het leven van iemand zal nemen als hij er op een andere manier af kan komen. Ofschoon het onwaarschijnlijk is dat hij zijn eigen gevoelens zal analyseren om te weten wat hem tegenhoudt, wordt hij toch tegengehouden. Hoe vaak is niet vastgesteld, dat troepen die naar een rustplaats achter het front worden gezonden, een zucht van verlichting slaken, niet in de eerste plaats omdat zij naar veiliger oorden gingen, maar omdat zij bevrijd waren van de noodzaak van het doden van mensen.

Wij krijgen dan nu de omstandigheid, dat deze mannen zich onder de niet-vurenden plaatsen, niet omdat zij zo graag een lagere sociale status bekleden, doch wij zouden haast zeggen, noodgedwongen. De mogelijkheid van innerlijke spanningen tussen persoonlijke instelling en groepsdoel, het niet (kunnen) voldoen aan groepseisen enz. is bijzonder groot en dat dit geen sporadisch voorkomend verschijnsel is, blijkt uit het feit, dat bv. op het Europese gevechtsterrein in de laatste wereldoorlog een van de voornaamste oorzaken van psychische storingen was de spanning tussen de groepsdruk tot vuren (en dus tot doden) en de persoonlijke weerstand hiertegen.

Aan de andere kant is vastgesteld, dat als mannen de weerstand tot doden, tot het vuren, eenmaal hebben overwonnen, deze weerstand niet meer terugkeert en zo'n man vaak de ruggegraat van de groep wordt.

De introductie van het nieuwe groepslid.

De mens heeft een kudde-instinct, hij verlangt gezelschap, in het uur van het grootste gevaar drijft zijn kudde-instinct hem naar zijn medemens. Het is een bron van rust voor hem om dicht bij een andere mens te zijn, het maakt het gevaar beter te dragen en het is juist de kleine groep met het directe face-to-face-contact, met de sterkste vertrouwelijke bindingen, die hem het meest bindt.

In de normale mens is het een volkomen normale impuls te vluch-

¹⁴⁾ „Men against fire” p. 77.

ten voor het gevaar, maar in een leger wordt dit betiteld met lafheid en beschouwd als iets oneervols. Gedurende het gevecht kan een soldaat zo bevangen worden door de angst, dat hij alleen maar denkt aan een onmiddellijke vlucht. Maar als hij onder mannen is, die hij langere tijd heeft gekend en wier oordeel voor hem maatgevend is, kan hij er toch naar streven zijn angst voor hen te verbergen en „om te zetten” in vrees. De groepsregels en groepsstatus zijn voor ieder lid doorslaggevend, men is bang in de groep voor laf te worden aangezien, met de mogelijkheid uit de groep te worden gestoten. Ofschoon men helemaal niet belust is op de rol van held en heus niet streeft naar buitengewoon grote risico's, wil men toch ook weer niet de laagste zijn in de groepsstatus. Zo zal de sociale druk, meer dan de militaire training de basis zijn van de gevechtdiscipline.

Wordt er dus een nieuweling bij de groep geplaatst, dan zal er gelegenheid en tijd moeten worden gemaakt om hem door de groep te laten accepteren en zijn sociale status te laten bepalen. Gebeurt dat niet of niet voldoende, dan zal de groep hem niets zeggen en hij dus niet gebonden zijn aan de groepscode: de nieuweling zal waardeloos blijken te zijn in het gevecht! Hij hoeft niet bevreesd te zijn het belangrijkste — belangrijker dan zijn leven — te verliezen, nl. zijn reputatie als man onder de andere mannen van zijn groep. Men moet vooral niet denken dat de trots op het uniform of geloof in de nationale reden tot de oorlog op zichzelf al voldoende is om hem als soldaat standvastig in het gevaar te maken. General Major Terry de la Mesa drukte het eens zo uit: „Men do not fight for a cause but because they do not want to let their comrades down!”

Tijdens het Duitse Ardennenoffensief in december 1944 bleek het volgende:

„Individual stragglers had almost no combatvalue when inducted into a strange organisation. The majority were unwilling to join any such solid unit which was still facing the enemy. The minority, after being given food and a little rest, took their place in line. But the moment the new unit came under enemy pressure, these individuals quit their ground and ran rearward, or sought cover somewhere behind the combatline. On the other hand that was not true if gun crews, squad groups, or platoons which had been routed from their original ground and separated from their parent-unit, but had managed somehow to hold together during the fall-back, upon being inducted into a strange company, they tended to fight as rigorously as any element in the command, which they had newly joined and would frequently set an example of initiative and courageous action beyond what had been asked of them.”¹⁵⁾

En het verslag van een onder ons dienende detachementscommandant:

„De situatie (op een bepaald detachement tijdens de 2e politionele actie) was tamelijk precair. Per vliegtuig werd versterking aangevoerd die ter beschikking van de Det. Cdt. werd gesteld. Deze versterking bestond uit enige organieke eenheden, waarvan er een

¹⁵⁾ „Men against fire” p. 151.

moest worden opgesplitst over de reeds aanwezige onderdelen van het detachement. Ofschoon de versterking van een zeer goed bekende staand onderdeel afkomstig was, bleken in de gevoerde acties de in tact gelaten onderdelen zeer goed te voldoen, terwijl daarentegen de verspreide militairen vrijwel geen gevechtswaarde bleken te hebben en steeds tot moeilijkheden aanleiding gaven."

Zeer duidelijk komt hier tot uiting de invloed van de groepsbinding als middel om de angst te overwinnen en even duidelijk is het belang van een goede introductie van een (of meerdere) lid (leden) in de groep.

Paniek.

Wanneer de groepsbinding en dus de groepsdruk wordt weggenomen, zal ook de gevechtdiscipline verwateren. Dit kan voorkomen, wanneer een of meer mensen — gedreven door welke omstandigheid dan ook — vluchten. Iedere normale soldaat zal dit beantwoorden door zich ontheven te voelen van zijn plicht, want hij weet dat zijn persoonlijke mislukking niet opgemerkt zal worden in de algehele desintegratie. In dit geval zal dus de groep als groep zijn opgeheven omdat de groepsbetrekkingen zijn weggevaagd en in de plaats van een groep een aantal individuen tesamen zijn, die wij hoogstens als menigte of massa kunnen karakteriseren.

Deze ontbinding van de groep zal echter snel hersteld kunnen worden, wanneer een van de (informele) leiders van de groep hen weer tot hun plicht (lees: gehoorzaamheid aan de groepscode) roept. Dat laatste is belangrijk, want wanneer zij degene die hen tot hun plicht roept niet kennen, ook al is deze met (uiterlijk) gezag bekleed, zullen zij hierop niet reageren.

Het is de groepsbinding die doorslaggevend is.

Bij de paniek zal de opheffing van de groepsbinding plotseling geschieden. En wanneer kan dit nu bij de groep op het gevechtsveld plaats vinden?

En hiermede komen wij weer terug tot de angst.

Het specifieke van de angst is immers het onbepaalde, het niet weten wat, waar of hoe. En als dit nu plotseling, als een donderslag uit de heldere hemel, plaats vindt, kan deze angst, alle groepsbinding ten spijt, op dat moment overheersend worden en de paniek ontstaat. Het zaad van de paniek is altijd aanwezig, zolang de soldaat in het midden staat van fysiek gevaar, waarvan de vorm ieder moment verandert. En als deze vorm nu zonder enige waarneembare oorzaak — en daar gaat het om, dat is de kern! — plotseling iets onbepaalds, iets abstracts wordt, zal de steeds aanwezige vrees met één slag „omgevormd" worden tot angst, wat tot gevolg heeft: een blinde instinctieve vlucht!

„A sergeant in the First Battalion, 502e Infantry Regiment, was hit through an artery during the Carentan Causeway fight on June 12th, 1944. It happened in a flash! One second he was there and the next moment he was running for a first aid station without telling his own squad why he was getting out. They took after him and then the line broke. Others who hadn't seen the Sergeant make his dash, saw someone else in flight. They too ran. Someone

said: „The order is to withdraw.” Others picked up the word and cried along the line: „Withdraw! Withdraw!”¹⁶⁾

Conclusies.

1. De verhoudingen binnen de militaire groep zijn in wezen identiek aan de verhoudingen van groepen in andere maatschappelijke gemeenschappen, mits in normale vredesomstandigheden.

2. Zelfs op het gevechtveld, in catastrophale omstandigheden, blijkt de groepscode te blijven bestaan, al treedt hierbij alleen de angst als dominerende factor op, waardoor de groep zich anders zal gaan voordoen.

De factor angst stelt hogere eisen aan de bindingskracht binnen de groep en veroorzaakt een meer gesloten optreden naar buiten. Dit wordt bereikt o.a. door:

- a. scherp beperkt groepsdoel: de onbepaalde angst „omvormen” tot concreet bepaalde vrees.
- b. hogere eisen aan de sociale status.
- c. strengere groepscodes, waardoor persoonlijke instelling meer ondergeschikt wordt (tegenzin in doden).
- d. auditieve middelen (spraak, vuur).
- e. visuele middelen (goede voorbeeld, gestes, gebaren, tekens).

3. De (innerlijke) groepsbinding is maatgevend en voorwaarde voor de (uiterlijke) militaire gevechtdiscipline.

4. Aan de introductie van nieuwe groepsleden moet meer aandacht worden besteed dan in normale omstandigheden.

5. Bij de opleiding van commandanten, ongeacht hun rang, moet veel meer aandacht worden besteed aan de sociaal-psychologische factoren, die van invloed zijn op de gevechtskracht van hun onderdeel. Ook deze opleiding dient te worden „bijgehouden” evenals dit het geval is met de militair-technische.

Literatuur.

- Chorus — „Grondslagen der Sociale Psychologie”, Leiden, Stenfert Kroese, 1953.
Goldstein — „Der Aufbau des Organismus”, Den Haag, Martinus Nijhoff, 1934.
Karen Horney — „New Ways in Psycho-Analysis”, London, Routledge, and Kegan Paul Ltd, 3e druk. 1954.
Heidegger — „Sein und Zeit”, Neomarusverlag Tübingen, 1949.
Marshall — „Men against Fire”, New York, William Morrow and Co, 3e druk. 1950.
Freud — „Massenpsychologie und Ich-Analyse”.
„Gesammelte Schriften” Band VI. Internationaler Psychoanalytischer Verlag, Leipzig/Wien/Zürich, 1925.
„Gruppenführung in militärischen Einheiten”. „Schriftenreihe für Gruppenwissenschaft”, Heft 2, Verlag Otto Schwarz und Co. Göttingen, 1954.

¹⁶⁾ „Men against fire” p. 146.

Meningen van anderen

NOGMAALS: DE SECTIE 3 TE VELDE

Naar aanleiding van het artikel „Nogmaals: De Sectie 3 te Velde” van de Majoor van de Generale Staf F. Touber in De Militaire Spectator van mei 1956, als reactie op het artikel van de Majoor der Infanterie J. Sjoerds in de Spectator van maart 1956 moge ik nog het volgende onder de aandacht brengen.

ad. 1. De middelen van de Sectie 3 van het regiment

Het verdient m.i., mede op grond van mijn persoonlijke ervaringen als voormalig officier bij een sectie 3 van een paraat infanterieregiment zeer zeker aanbeveling om de sectie 3 uit te rusten met een officiële bureauwagen of een daartoe ingerichte DAF conform de inrichting als voorgesteld door majoor Sjoerds. Het moge waar zijn en het moet waar worden, dat wij streven naar een beperking van het aantal voertuigen, maar waarom zou dit nu juist ten koste van de zo belangrijke sectie 3 moeten zijn?

De praktijk heeft uitgewezen dat speciaal onder de huidige omstandigheden dit voertuige meer dan wenselijk is. Trouwens ook de S3 van het 38ste Infanterie Regiment U.S.A. in Korea in 1952 was voorzien van allerlei, niet direct in de organisatie voorkomende extra middelen om zijn taak juist te kunnen uitvoeren. Tegenover het genoemde bezwaar, als tactische overweging, van de majoor Touber moge ik het volgende naar voren brengen:

a. Er zijn wel meer materialen en voertuigen die wij niet weg laten ondanks het feit dat wij zeer beslist in allervoerste lijn niet kunnen gebruiken.

b. Hetzelfde kan gezegd worden van het ingraven en camoufleren.

c. De goede sectie 3 zal m.i. nimmer aan dit voorgestelde voertuig vast groeien als een slak aan zijn huisje, wil zij haar taak te allen tijde juist kunnen uitvoeren.

ad. 2. De positie van de S3

Ondanks de zeer juiste theoretische beschouwingen van de Majoor Touber verschil ik voor het praktische in het huidige Nederlandse legerbestel met de Majoor Touber van mening. Bij alle regimentsoefeningen en ook bij alle door mij meegemaakte oefeningen in grotere eenheden in Nederland en in Duitsland is mij steeds weer opgevallen, het beeld dat majoor Sjoerds in zijn artikel zo levendig schilderde. En of dit nu fout of niet fout is uit zuivere taakbeschouwing, het feit ligt er zo.

Het blijft dan ook een vaststaand feit dat de S3 „de belangrijke staffunctionaris is” in het gevecht; zonder ook maar één der andere functies te willen schaden, daar tenslotte het gehele werk der vier secties mede beslissend is voor het gevecht.

Blijft echter het feit dat het werk, in tegenstelling misschien met de taak volgens de voorschriften, van S3 dermate veelomvattend is dat ik meen inderdaad de nadruk te moeten leggen op „uitvoerder”. En dan speciaal op een „uitvoerder” als door majoor Sjoerds geschilderd.

H. MEYER, Kapitein der Grenadiers K. L. Suriname.

Nieuwe uitgave

DE RECHTSPOSITIE VAN DE MILITAIRE AMBTENAREN, DEEL I, door

A. Dalen Gilhuys en G. A. Cornelissen, Prijs: f 3,90 ¹⁾.

De ruggegraat van dit boek vormt de Militaire Ambtenarenwet 1931, die dan ook volledig en met de memorie van toelichting, het voorlopig verslag en de memorie van antwoord is opgenomen. Nu valt er echter in deze wet zelf maar weinig over de rechtspositie van de militaire ambtenaar te lezen. Zij bepaalt wie militaire ambtenaren zijn (art. 1); zij regelt de rechtsmacht en de organisatie der gerechten en de wijze van procederen in militaire ambtenarenzaken (artt. 2—10) echter slechts voor zover ze afwijken van die in niet-militaire ambtenarenzaken; zij verklaart voor wat betreft de middelen tot bewaring en verwerking van recht titel III van de Ambtenarenwet 1929 op militaire ambtenaren van toepassing (art. 11); zij bepaalt, dat voor zover deze onderwerpen niet reeds bij of krachtens de wet zijn geregeld voor de militaire ambtenaren bij of krachtens A.M.v.B. voorschriften worden vastgesteld betreffende aanstelling, bevordering, schorsing, ontslag enz. (art. 12); zij bevat voorts een weinig belangrijke strafbepaling (art. 13), een dito overgangsbepaling (art. 14) en enige slotbepalingen (artt. 15-17). Dat is alles. Wie zich op de hoogte wil stellen van de rechtspositie van de militaire ambtenaar zal dus naast de Militaire Ambtenarenwet 1931 nog verscheidene andere wetten (o.a. de Ambtenarenwet 1929, de Wet bevordering en ontslag beroepsofficieren, de Wet voor het reserve-personeel der krijgsmacht, de Pensioenwet voor de landmacht en de overige militaire pensioenwetten) en voorts een aantal reglementen en voorschriften (o.a. het Reglement rechtstoestand militairen zeemacht en het Reglement voor de militaire ambtenaren der Koninklijke landmacht) moeten raadplegen.

De samenstellers van het hier besproken boek hebben het de militaire ambtenaar, die zich van zijn rechtspositie op de hoogte wil stellen, gemakkelijk trach-

ten te maken door telkens wanneer in de Militaire Ambtenarenwet 1931 bepalingen van de Ambtenarenwet 1929 op de militaire ambtenaren van overeenkomstige toepassing worden verklaard deze bepalingen achter het betreffende artikel (c.q. de betreffende artikelen) van eerstgenoemde wet te doen afdrukken. Zo vinden wij achter de artt. 2—10 van de Militaire Ambtenarenwet 1931 de artt. 3—114 van de Ambtenarenwet 1929, achter art. 11 van eerstgenoemde wet de artt. 115—124 van laatstgenoemde wet en achter de artt. 13 en 14 van eerstgenoemde wet de artt. 130—133 van laatstgenoemde wet staan.

Hier rijst al dadelijk een vraag. De bepalingen van de Ambtenarenwet 1929, die ook voor militaire ambtenaren gelden, zijn voor deze ambtenaren van evenveel belang als de bepalingen van de Militaire Ambtenarenwet 1931. Waarom heeft men dan van de laatste alleen maar de tekst gegeven, terwijl men bij de eerste ook de memorie van toelichting, het voorlopig verslag en de memorie van antwoord in extenso heeft doen afdrukken? Hiervoor is geen redelijke verklaring te geven.

Art. 2 van de Militaire Ambtenarenwet 1931 bepaalt, dat titel II van de Ambtenarenwet 1929 in militaire ambtenarenzaken overeenkomstige toepassing vindt „met inachtneming van het bepaalde in de drie navolgende paragrafen” (de artt. 3—10). Men zou er goed aan hebben gedaan bij de tekst van de artikelen van titel II van de Ambtenarenwet 1929 telkens te vermelden waar de voor militaire ambtenaren geldende bepalingen die welke voor niet-militaire ambtenaren gelden, aanvullen. Nu dit niet is geschied is men gedwongen om, als men het onderhavige boek gebruikt, bij het lezen van de artt. 3—114 van de Ambtenarenwet 1929 telkens terug te bladeren naar de artt. 3—10 van de Militaire Ambtenarenwet 1931 om te zien of deze soms aanvullende bepalingen bevatten.

Van de wetten en algemene maatregelen van bestuur bedoeld in art. 12 van de Militaire Ambtenarenwet 1931 zijn slechts het Reglement voor de militaire ambtenaren der Koninklijke landmacht en het Reglement rechtstoestand militairen zeemacht (gedeeltelijk) in het boek opgenomen en dus niet de Wet bevordering en ontslag beroepsofficieren, de Wet voor het reserve-personeel der

¹⁾ Dit boek is voorshands niet in de boekhandel verkrijgbaar, doch uitsluitend bij de referendaris bij het M.v.O., A. Dalen Gilhuys, Thierenskade 130 te Rijswijk (Z-H), postrekening nr 424406.

krijgsmacht, de Pensioenwet voor de landmacht enz. In hun voorwoord zeggen de samenstellers van het boek, dat het huns inziens van zelf spreekt, dat niet alles met betrekking tot de rechtspositie van de militaire ambtenaar in dit eerste deel kon worden vermeld. Het is dus blijkbaar hun bedoeling om de genoemde, mede de rechtspositie van de militaire ambtenaren bepalende wetten in een volgend deel op te nemen.

De heren Dalen Gilhuys en Cornelissen hebben hun boek doorspekt met een groot aantal toelichtende aantekeningen. Uit deze aantekeningen blijkt, dat hier een paar mensen van de praktijk aan het werk zijn geweest. Staan bij de verschillende artikelen van de Militaire Ambtenarenwet 1931 slechts korte notities, onder sommige artikelen van het R.M.A.K.L. zijn hele verhandelingen geplaatst. Zo onder art. 11 lid 1 betr. de bevordering van militairen beneden de rang van tweede luitenant, onder art. 11 lid 3 betr. de vaststelling van de bevorderings-ouderdom in rang enz. Deze korte en lange aantekeningen zijn over het algemeen duidelijk en wel van praktisch nut.

Helaas kan niet hetzelfde gezegd worden van de op de bladzijden 104—112 vermelde jurisprudentie. In de eerste plaats ware het beter geweest de rechterlijke beslissingen te vermelden bij de wets- en andere artikelen waarop zij betrekking hebben en dus niet alle tezamen aan het slot van het boek. In de tweede plaats zijn de rechterlijke beslissingen vaak zo summier weergegeven, dat zij voor leken (en voor hen is het boek toch in de eerste plaats bestemd) en soms zelfs voor deskundigen (juristen en anderen) niet voldoende duidelijk moeten zijn. Hierbij komt nog, dat verschillende van de vermelde beslissingen blijkbaar niet zijn gepubliceerd, zodat men ze, als het boek ze niet voldoende duidelijk vermeldt, ook niet in het M.R.T. of elders kan opzoeken.

Het systeem volgens hetwelk het boek is ingedeeld komt de overzichtelijkheid ervan zeker niet ten goede. Dit bezwaar wordt echter opgeheven door een zeer uitvoerige „alphabetische inhoudsopgave” (het ware beter geweest van een „alphabetisch zaakregister” te spreken),

welke op de eerste drie bladzijden van het boek is afgedrukt en die de indruk maakt van met grote nauwkeurigheid te zijn opgesteld.

Op het onder op bladzijde 112 staande literatuurlijstje valt wel wat aan te merken. Het is enerzijds niet volledig: waarom vermeldt het bijv. niet de Ambtenarenwet 1929, Editie Schuurman & Jordens No. 43, het „Overzicht van de militaire rechtspleging” door Mr. A. F. Steffen en de „Handleiding militair recht” door Mr. H. H. A. de Graaff? Anderzijds bevat het een aantal boeken, die verouderd en daarom niet meer bruikbaar zijn, zoals bijv. Stigters „Overzicht van de Militaire Rechtspleging”, Voorwindens „Militair Strafrecht” en Wensinks „Wet op de Krijgstucht”.

De Militaire Ambtenarenwet 1931 bevat, zoals ik hierboven al heb opgemerkt, zelf maar weinig over de rechtspositie van de militaire ambtenaren. Mede daarom zijn de op deze wet betrekking hebbende Kamerstukken voor de militaire ambtenaar, die zich van zijn rechtspositie op de hoogte wil stellen, maar van ondergeschikt belang. Evenmin zal het de meeste militaire ambtenaren veel interesseren hoe de procedure in militaire ambtenarenzaken precies geregeld is. Voor de „gewone” militaire ambtenaar is het eigenlijk al voldoende, dat hij weet, dat er een ambtenarengerecht bestaat tot hetwelk hij zich kan wenden als hij meent door de Overheid ten onrechte in zijn belangen te zijn geschaad. Komt hij in zo'n geval te verkeren dan zal hij er goed aan doen zich om advies en bijstand tot een deskundige te wenden in plaats van zelf in de diverse wettelijke bepalingen te duiken.

Om deze redenen acht ik het nut van het hier besproken boek eigenlijk alleen maar hierin gelegen, dat het een overzicht geeft van de belangrijkste bepalingen van het Reglement rechtstoestand militairen zeemacht en van het Reglement voor de militaire ambtenaren der Koninklijke landmacht, welke bepalingen voor een deel van duidelijk commentaar zijn voorzien.

Mr. P. Westerdijk.

Uit de buitenlandse vakpers

Opbouw van een geneeskundige dienst.

Nu Duitsland weer een krijgsmacht opbouwt, houdt men zich in ruime kring, vooral in de Duitse artsenwereld, bezig met de beginselen, waarop de militaire gezondheidsdienst¹⁾ moet berusten en met de plaats van de arts in de strijdkrachten. Er is veel gerechtvaardigde, ook veel onbillijke kritiek op de verrichtingen van de gezondheidsdienst in de vroegere „Wehrmacht”. Men stelt zich echter voor de toekomst positief in en wil meewerken. Doel: het beproefde behouden; verbeteringen, nodig door gewijzigde omstandigheden, invoeren; verslechtingen vermijden. Daar de toekomstige ontwikkeling nog niet bekend is (wat algemeen als gemis wordt gevoeld), stelt schrijver de volgende door hem noodzakelijk geachte eisen: volle officiersstatus voor artsen; organisatorische integratie in het grote verband; zekerheid van ruim, succesrijk geneeskundig werk. Dan pas heeft de figuur van de officier-arts steun en inhoud.

Worden een of meer dezer drie grondslagen aangetast, dan kan de goede officier-arts geen oprechte arbeidsvreugde hebben. Alleen minder-waardevolle krachten staan onverschillig tegenover deze beginselen. Een militaire gezondheidsdienst reageert echter zeer gevoelig op gebrek aan kwaliteit. Een volk eist met recht de beste geneeskundige verzorging in de troep door de troep: grootste winst voor de strijdkrachten zelf!

Welke is de taak van een moderne gezondheidsdienst, gezien de ontwikkelingen der militaire en geneeskundige wetenschappen? Het is moeilijk om aan een niet-arts inzicht te verschaffen in de omvang der zuiver-geneeskundige en militair-geneeskundige plichten van een militaire gezondheidsdienst, en in de personele en materiële middelen, die de leiding dezer speciale organisatie nodig heeft. Zulk een dienst functioneert, vooral in vreedetijd, hoofdzakelijk in stilte. Werk en resultaten blijven zelfs voor de militaire leiding licht verborgen. „Er gebeurt immers niets”, d.w.z. er zijn geen klachten, geen epidemieën, en de gezondheidstoestand van de troep is goed. „Dit alles spreekt toch van zelf”.

Men ziet de organisatievorm wel, doch

¹⁾ De term „gezondheidsdienst” verdient de voorkeur boven „geneeskundige dienst”.

beseft zelden, dat de grondslag voor alle geneeskundige organisatie, stafwerk en commandovoering altijd is en blijft het geneeskundige denken. Om misverstand te voorkomen moeten echter de officier-arts-commandant en de officier-artsstaf er voor zorgen, dat zij hun commando- of stafprocedures ter realisering der geneeskunde ten volle beheersen: zij moeten officier zijn! De rang van officieren-arts wordt niet alleen bepaald door de grootte van hun organisatorische taak, maar niet minder door de omvang van hun verantwoordelijkheid als arts, bijv. voor gezondheid en behoud der mensen in een divisie.

Bij alle overeenkomst met de andere logistieke diensten heeft de gezondheidsdienst te maken met één bijzonderheid: hem is het behoud van mensen toevertrouwd. Drie factoren bepalen zijn *eigenaardige* verantwoordelijkheid: een *zedelijke* (de mens); een *biologische* (vele maatregelen moeten binnen een bepaalde tijd worden genomen, anders slaat de balans door van herstel naar dood); een *collectieve* (hygiënische maatregelen zijn soms persoonlijk hinderlijk, maar dienen voor behoud van slagvaardigheid en moreel van de troep).

De waarnemingen en overwegingen van de officier-arts kunnen moeten ingrijpen in het dienstprogramma en zijn bedrijfsrisicos, bijv. bij de toch zo onmisbare vorming van de soldaat tot hardheid en weerstandsvermogen (preventieve geneeskunde). Zijn plicht tot melden en adviseren moet soms trappen in de hiërarchieke verhoudingen overslaan. De taken zijn bijzonder groot, ingewikkeld en verantwoordelijk geworden met het opkomen der mogelijkheden van gebruik van ABC-wapens. Noch populaire krantenartikelen, noch wetenschappelijke overzichtsreferaten geven de leek voldoende denkbeeld van de omvang van de wetenschappelijke kennis en arbeid, nodig om de gevaren te onderkennen, en om de geneeskundige hulpverlening te organiseren en te commanderen. Het bijzondere belang der geneeskundige ligt in hun terugslag op het moreel van man en troep. Dit weegt nu nog te zwaarder, omdat in de atoomoorlog de officier-arts helaas voor de ontzaggelijke verplichting staat om als het ware over leven en dood te beslissen, teneinde voorlopig hen te redden, die redelijkerwijze nog te redden vallen.

De voor dit alles benodigde kennis

moet men niet alleen medebrengen, maar terdege kunnen onderhouden en uitbreiden. Niemand kan geneeskunde organiseren, die niet zelf de geneeskunde in brede omvang heeft beleefd en nog geregeld bijhoudt. Daarbij komen een gegeden militaire kennis, soldaat-zijn, leiderschap, opofferingsgezindheid, idealisme. Spreekt het niet van zelf, dat de militaire arts alleen soldaat onder soldaten kan zijn en geen schutterende meeloper? Sauerbruch²⁾ heeft er terecht op gewezen, dat moed, besluitvaardigheid, energie, verantwoordelijkheidsvreugde, strijdvaardigheid en doorzettingsvermogen de beste eigenschappen zijn zowel voor de arts als de soldaat.

Zo ontstaat de synthese arts en officier tot officier-arts. Deze heeft een eigen profiel. Men mete hem niet naar strakke ambtelijke maatstaven met de gewone schaalindeling. Wijst men het bovenstaande af, dan krijgt men niet de goede persoonlijkheden en dan luidt de prognose voor de militaire gezondheidsdienst ongunstig!

Ook de hogere en hoogste officieren-arts behoren steeds een goed arts te blijven. Zij moeten, om zo te zeggen, elk ogenblik bij het ziekbed terug kunnen komen en daar een behoorlijk figuur kunnen slaan. Zo niet, dan worden zij een soort administratief ambtenaar met geneeskundige vooropleiding. Zij moeten bovendien op hogere en hoogste niveaus beslist de geaccepteerde en gerespecteerde gelijken zijn van de hogere en hoogste niveaus der universiteiten, volksgezondheidsdienst en civiele artsenwereld. Zo niet, dan ontvalt de dienst zijn onmisbare prestige naar buiten. Zijn zij daarbij onvoldoende soldaat, dan raakt ook het militaire prestige naar binnen zoek.

Alle fouten, die bij opbouw en bedrijf van de geneeskundige dienst worden begaan door onvoldoende inachtneming der ontvouwde hoge geneeskundige en militaire eisen, zullen zich met volstrekte zekerheid wreken op de gewonde of zieke soldaat en in vredes-, en in oorlogstijd.

Naschrift. Het is verheugend, dat men zich in Duitsland zo ernstig met deze zaken bezighoudt.

Schr. heeft ongetwijfeld met aandacht de ervaringen en opvattingen zijner wettelijke vroegere tegenstanders bestudeerd. Duitsland heeft in dit opzicht iets

goed te maken. Zijn militaire gezondheidsdienst, vóór de jaren twintig en in het raam van zijn tijd mede toonaangevend en beroemde mannen opleverend, heeft — althans een zeker deel er van — vóór en tijdens de laatste wereldoorlog tragische wegen bewandeld. Hiervoor zijn drie oorzaken aan te geven: onvoldoende integratie in de strijdkrachten; overtrekken van de organisatie bij de overhaaste legeropbouw onder Hitlers bewind; personele unie in de dienstleiding met die van het Duitse Roode Kruis (sterk door de partij beïnvloed) en met die der Duitse artsenkamer (volledig een partijorgaan). Bovengenoemd artikel geeft goede hoop voor de toekomst. Wat er over artsen in wordt gezegd geldt overigens m.m. evenzeer voor alle andere categorieën van officieren bij het dienstvak.

„Grundsätzliches zum Aufbau des Sanitätswesens”, door Ministerialrat dr. H. Hartleben in „Wehrkunde”, febr. 1956.

F. H. A. K.

Logistiek bij atoomoorlogvoering.

De grote decentralisatie, welke wordt vereist door de dreiging van atoomwapens heeft bevoorradingsvraagstukken in het leven geroepen, die zullen moeten worden opgelost, indien men wil komen tot een stevig fundament voor de verdediging.

Nu de USA tot gebruik van deze middelen hebben besloten kan men ze ook van de vijand verwachten en hun inwerking op de logistiek is even belangrijk als die op de tactiek.

Logistiek wordt belangrijker met de ontwikkeling der techniek. In de Romeinse tijd kostte het 75 cent om een vijand te doden, in Korea kostte het meer dan een half miljoen dollar.

Gedurende de gehele eerste wereldoorlog gebruikten de Amerikanen minder dan 10 miljoen artillerieprojectielen, in de tweede wereldoorlog had men er ongeveer 8 miljoen per maand nodig. Het percentage gewonden en gesneuvelden heeft dit tempo niet bijgehouden in verband met de grotere verspreiding van doelen. Bij de invoering van atoomwapens zal die verspreiding weer een andere faze van belangrijkheid ingaan, waarbij echter enige bijzondere factoren in beschouwing moeten worden genomen. In de eerste plaats moet men er rekening mee houden dat ook de oppervlaktewerking van atoomwapens beperkt is. Binnen de straal van een mijl wordt alles vernietigd, doch buiten die straal heeft men betrekkelijk weinig te vrezen, en is overleven zeer wel mogelijk. Vóór de uit-

²⁾ Prof. Dr. E. F. Sauerbruch (1875-1951), hoogleraar te Berlijn, chirurg van wereldnaam.

vinding van de atoomwapens was men er op uit de vijand te verhinderen om te concentreren, thans zal men het er op aan leggen hem tot concentratie te verleiden. In het verleden was de vuurkracht een helper van de beweeglijkheid, in de toekomst wordt het juist omgekeerd. Voorts duurt het nog altijd enige uren voordat een atoomprojectiel aan de vijand kan worden gebracht, terwijl bij gebruik van bommen deze tijdsfactor nog enige malen wordt overtroffen. Intussen kan er met de troepen veel gebeurd zijn en het is dan ook te verwachten, dat de in rechtstreeks contact met de vijand zijnde eenheden minder last van atoomwapens zullen hebben, dan meer naar achter gelevende staven en etappentroepen. Uit een en ander volgt, dat ook deze laatste minder comfort zullen hebben dan in vorige oorlogen. Meer zal bij duisternis moeten worden gewerkt en gebruik van cantines, films en ander RAO-werk zal minder voorkomen dan in het verleden, zo het al mogelijk zal zijn.

Een deel van het logistieke vraagstuk voor de toekomst is de tijd, welke de goederen nodig zullen hebben om uit het achterland naar het front te komen. De weinig accurate aanvragen en vuistregelplanning, die de etappenlijnen in de tweede wereldoorlog opstopten en de stroom van goederen afremden, moeten door betere methoden worden vervangen. Men zal soberder moeten gaan leven en genoeg moeten nemen met een kleinere inventaris, aangezien veel grotere bevoorradingsverliezen zullen optreden dan ooit te voren. Wij hebben altijd de neiging te grote voorraden aan te leggen en wij zullen ons meer moeten toeleggen op zeer nauwkeurige schattingen. Daarbij vragen de huidige procedures te veel papierwerk.

De vereenvoudigde voorraadvorming welke in Korea werd toegepast, was een stap in de goede richting. Daarbij werd bijvoorbeeld slechts 20% van het totaal benodigde aantal reservedelen opgelegd en toch werd 90% van het totaal aan ordnance-materieel op gang gehouden.

Ook de logistieke onderdelen moeten meer verspreid optreden, kleiner worden en in staat zijn voor zich zelf te zorgen. Verspreiding betekent tenslotte eenzaamheid en daarvoor is een goede moreel nodig. De toestand is echter niet hopeloos als wij ons dit reeds thans voor ogen houden en onze opleiding daarnaar regelen.

„Logistics in Atomic War”, door Col. Robert J. Icks in „Ordnance”, jan./febr. 1956. v. H.

Rivieren zijn geen hindernissen meer.

Waar legers in het verleden steeds hadden te worstelen met het probleem hoe een waterhindernis te overschrijden, is het logisch dat doorlopend naar een oplossing is gezocht.

Even logisch is het dat de moderne tijd der technische vervolmaking het antwoord op dit vraagstuk heeft gevonden. En wel in de M 59, Armored Personnel Carrier.

Bij het oversteken van een waterhindernis van betekenis doen zich drie vraagstukken van betekenis voor:

- de concentratie van troepen en genie-materieel op de eigen oever;
- de noodzaak van snelle opbouw der aanvalskrachten op de vijandelijke oever;
- het probleem van het steeds groter wordend aantal gewonden.

In september 1955 werd aan de Rijn een oefening in rivierovergang gehouden die duidelijk het belang van de moderne amphibische personeelcarrier aantoonde. Drie aanvalsgroepen zouden de belangrijkste sector van overgang moeten beveiligen door een inleidende actie, waarbij een voorlopig ondiep bruggenhoofd moest worden veiliggesteld om de overgang van de hoofdmacht mogelijk te maken. Gedurende de nacht gingen deze groepen naar hun gereedstelling, waarna zij zich in marscolonne naar de eigen oever begaven in de daarvoor beschikbaar gestelde M 59 carriers. *Deze begaven zich op uur U te water en bereikten vijf minuten later de vijandelijke oever van de 300 meter brede en snelstromende rivier.* Nadat hierop, verrassend vaste voet was verkregen werd een bruggenhoofd gevestigd, waarna de rest van de aanvalsbataljons per normale aanvalsboot veilig de vijandelijke oever bereikte. Nog dient te worden opgemerkt, dat de aanvalsmacht bestond uit de normale, ook thans gebruikelijke samenstelling van aanvalstroepen en geniematerieel.

Door hun afmetingen vormden carriërs een minimaal doel voor de vijandelijke vuurwapens. Zelf hebben zij een mitrailleur, die bij het bereiken van de tegenovergestelde oever terstond voor de veiligstelling van het bruggenhoofd kan worden ingezet. Het vaartuig/voertuig is tevens voorzien van goede verbindingsmiddelen.

„Rivers are no longer obstacles”, door Colonel Louis A. Hammack in „Armor”, jan./febr. 1956. v. H.

Doeltreffende artilleriesteun is niet iets toevalligs

De schrijver, Commandant van *The Artillery and Guided Missile School*, Fort Sill (USA), beschrijft de taak en de mogelijkheden van de artillerie en vestigt er de aandacht op, dat de beginselen van de gevechtsvoering ook gelden voor de artillerie, in het bijzonder concentratie en economisch gebruik van krachten, mobiliteit en verrassing alsmede samenwerking. In een historisch overzicht van de ontwikkeling tot de huidige doctrine voor de artilleriesteun bewijst hij dat doeltreffende artilleriesteun niet iets toevalligs is.

De artillerie moet mobiel zijn en in staat om haar vuur te concentreren op elk doel in een groot gebied zonder van stelling te veranderen; zij moet snel kunnen worden hergegroepeerd om met het juiste kaliber snel vuur te brengen in een belangrijke sector, onder alle weers- en terreinomstandigheden. Er is thans een neiging om de lessen uit de oorlog te verwerpen en in de plaats van artillerie „push buttons” te stellen. Men verwacht, dat het veldleger van deze atoomeeuw zal bestaan uit kleine gevechtsgroepen van 2 à 3000 man, zeer verspreid opgesteld, opdat geen atoomdoel wordt geboden. Sommigen willen zelfs artillerie bij deze kleine gevechtsgroepen indelen, niettegenstaande het opsplitsen van artillerie een zeer geringe steun tengevolge heeft. Centrale leiding is essentieel voor een juiste en doeltreffende artilleriesteun. De vuurkracht hangt niet alleen af van het aantal vuurmonden, doch ook van de beweeglijkheid en de mogelijkheid snel vuur te concentreren uit ver verspreide stellingen. Indien een batterij wordt ingedeeld bij een bataljon infanterie, kan dit bataljon slechts rekenen op de vuurkracht van deze ene batterij en op niets meer. Indien echter een afdeling een regiment rechtstreeks steunt, kan in de regel elk bataljon waar nodig vuursteun krijgen van de gehele afdeling.

Tegen decentralisatie door het indelen van artillerie bij kleine gevechtsgroepen is ook het feit, dat de infanterie een opstelling zal kiezen in beheersend terrein, terwijl de artillerie de voorkeur geeft aan een opstelling met gezichtsdekking voor haar mondingsvlam en mogelijkheid om haar dracht uit te buiten. Bovendien is bij een centrale leiding van de artillerie de vuurkracht van vele afdelingen beschikbaar voor iedere eenheid, die zoveel artilleriesteun nodig heeft. Generaal D. Eisenhower zei hierover: *Our massed fire technique was one of the decisive factors of our ground campaigns throughout the world.*

Sommigen geloven, dat, nu de 4.2 inch mortier bij de artillerie is gevoegd, de 105 mm houwtser kan vervallen, omdat de uitwerking van beide projectielen ongeveer gelijk is. Zij zien hierbij de korte dracht van de 4.2 inch mortier over het hoofd. Vuursteun van de 105 mm en 155 mm houwtzers is altijd nodig.

De vrije raket, het geleide projectiel en het zogenaamde atoomkanon maken thans deel uit van de artillerie. De raket en het geleide projectiel zijn hoofdzakelijk lange-afstand wapens. Zij kunnen echter nog niet alle kanonnen en houwtzers vervangen; omdat hun kenmerkende eigenschappen nog te veel bij de kanonnen en houwtzers ten achter zijn.

De beginselen voor het gebruik van de artillerie, mobiliteit, concentratie, soepelheid en nauwkeurigheid zijn thans niet alleen nog steeds van kracht, maar zelfs nog belangrijker. De wijzigingen in doctrine voor het gebruik van infanterie en pantser, die in deze atoomeeuw worden overwogen, moeten daarbij een doeltreffende artilleriesteun verzekeren. Een nieuwe doctrine voor het gebruik van de artillerie, welke een van genoemde beginselen zou veronachtzamen, brengt het succes van infanterie en pantser op het gevechtsveld in gevaar.

De doeltreffende artilleriesteun, die onze infanterie en pantser in het verleden werd gegeven, was niet iets toevalligs. Zij is dat heden evenmin. Doeltreffende artilleriesteun is een wetenschap, die zich heeft ontwikkeld langs hetzelfde proces van proeven en vergissingen, analyses, experimenten en ervaringen als iedere andere exacte wetenschap.

Effective Artillery Support isn't Accidental, door Major-General E. T. Williams.

The Journal of The Royal Artillery, januari 1956; overgenomen uit *U.S. Army Combat Forces Journal*, juli 1955. vdH.

Beauvin

FRANSE LANDWIJN

de wijn, die U eens in
Frankrijk dronk!

1.90 p. fles

ALLEENVERKOOP VOOR NEDERLAND:

WILH. RICHTERS' WIJNHANDEL

30 verkoophuizen